

Det strafferetlige værn mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane

Criminal law protection against unwanted contact, stalking or harassment

af **CHRISTINA OSTENFELDT WÆHRENS**

Nærværende afhandling omhandler situationer, som er kriminaliseret i dansk ret, som angår uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane, herunder stalking, begået af et menneske mod et andet. Det strafferetlige værn mod denne type forbrydelse er i dag spredt mellem to regelsæt, navnlig tilholdsloven og straffelovens § 242. Indtil den 1. januar 2022 var systematisk og vedvarende uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane (stalking) kriminaliseret i tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, ved at skulle indgå som en strafskærpende omstændighed ved forsætlig overtrædelse af forudgående tilhold mv. Den 1. januar 2022 blev stalking ved straffelovens § 242, selvstændigt kriminaliseret uden krav om overtrædelser af et forudgående tilhold mv.

Formålet med nærværende afhandlingen har været at undersøge, om – og i givet fald i hvilket omfang – straffelovens § 242 kriminaliserer adfærd, der ikke før lovændringen kunne straffes efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. På baggrund heraf er der i afhandlingen foretaget en analyse af gerningsindholdet i tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, baseret på tilholdsloven og retspraksis om bestemmelsen. Analysen er efterfølgende blevet sammenlignet med gerningsindholdet i straffelovens § 242 ud fra ordlyden, forarbejder, retspraksis mv. med henblik på at undersøge, om gerningsindholdet har ændret sig, og om ny adfærd er blevet kriminaliseret efter indførelsen af straffelovens § 242.

Afhandlingen konkluderer, at straffelovens § 242 i et vist omfang kriminaliserer adfærd, der ikke var kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. For det første er gentagne overtrædelser af et forudgående tilhold mv. ikke længere en strafbarhedsbetingelse efter § 242. For det andet kan den foreliggende retspraksis om § 242 tyde på, at domstolene har skærpet vurderingen af, hvor meget der skal til for, at adfærden anses for at være systematisk og vedvarende, og at stalkingadfærden dermed kriminaliseres på et tidligere stadie end før lovændringen. For det tredje er flere og nye former for digital kontakt og forfølgelse blevet kriminaliseret, og domstolene har umiddelbart også skærpet vurderingen af, hvor mange digitale henvendelser der skal til, førend adfærden udgør stalking. For det fjerde kriminaliserer § 242 som noget nyt, nonverbal kontakt og formentlig også ikke-synlig forfølgende adfærd. For det femte kan almindelig dagligdagsadfærd formentlig i videre omfang udgøre chikane og dermed kriminaliseres end før lovændringen.

INDHOLDSFORTEGNELSE

ABSTRACT	3
1 INTRODUKTION OG PROBLEMFORMULERING	4
2 STRUKTUR OG PROBLEMAFGRÆNSNING	5
3 METODE	6

4	INTRODUKTION TIL LOVGIVNINGEN OM UØNSKET KONTAKT, FORFØLGELSE OG CHIKANE	7
4.1	TILHOLDSLOVEN – IKRAFTTRÆDEN DEN 1. MARTS 2012	7
4.2	STRAFFELOVENS § 242 – IKRAFTTRÆDEN DEN 1. JANUAR 2022	8
5	TILHOLDSLOVEN.....	8
5.1	TILHOLD	8
5.1.1	<i>Hvad er et tilhold (§ 1)</i>	9
5.1.2	<i>Betingelser for at meddele et tilhold (§ 2)</i>	9
5.2	OPHOLDSFORBUD	10
5.2.1	<i>Hvad er et opholdsforbud (§ 3)</i>	10
5.2.2	<i>Betingelser for at meddele et opholdsforbud (§ 4)</i>	11
5.3	OVERTRÆDELSE AF TILHOLD OG OPHOLDSFORBUD (§ 21)	11
5.3.1	<i>Tilholdslovens § 21, stk. 1</i>	11
5.3.2	<i>Tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2</i>	12
6	ANALYSE AF RETSPRAKSIS OM TILHOLDSLOVENS § 21, STK. 1 OG DAGÆLDENDE § 21, STK. 2	12
6.1	HVORNÅR FORELIGGER EN OVERTRÆDELSE AF TILHOLD, DER STRAFFES EFTER TILHOLDSLOVENS § 21, STK. 1?	12
6.1.1	Fældende domme.....	13
6.1.1.1	Antallet af henvendelser og periodens længde	13
6.1.1.2	Henvendelsernes form og indhold.....	14
6.1.1.3	Tidligere domme for samme, ligeartet eller anden kriminalitet	15
6.1.2	<i>Frifindende dom: TjK 2020.387 Ø</i>	16
6.1.3	<i>Opsamlende afsnit om det strafferetlige værn i tilholdslovens § 21, stk. 1</i>	16
6.2	DOMME OM TILHOLDSLOVENS DAGÆLDENDE § 21, STK. 2	17
6.2.1	<i>Hvornår blev der straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2?</i>	17
6.2.1.1	Overtrædelsernes antal: Stort antal overtrædelser	18
6.2.1.2	Overtrædelsernes form: Personlige henvendelser, forfølgelser og overtrædelser af opholdsforbud.....	18
6.2.1.3	Tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet.....	19
6.2.1.4	Samtidig pådømmelse af øvrige lovovertrædelser	20
6.2.1.5	Tiltaltes forsæt.....	21
6.2.2	<i>Opsamlende afsnit om hvornår der blev straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2</i>	23
7	KRIMINALISERING AF STALKING I STRAFFELOVEN	24
7.1	ORDLYDEN	24
7.2	DET OBJEKTIVE GERNINGSINDHOLD (STALKINGBEGREBET)	24
7.3	DET SUBJEKTIVE GERNINGSINDHOLD	25
8	UNDERSØGELSE AF DET STRAFFERETLIGE VÆRN MOD UØNSKET KONTAKT, FORFØLGELSE ELLER CHIKANE I STRAFFELOVENS § 242	26
8.1	STRAFFELOVENS § 242'S BETYDNING FOR DEN KRIMINALISEREDE ADFÆRD	26
8.1.1	<i>Det objektive gerningsindhold</i>	26
8.1.1.1	Fredskrænkende adfærd	27
8.1.1.2	Systematisk og vedvarende	29
8.1.1.3	Kontakt, forfølgelse eller anden chikanerende adfærd	32
8.1.1.3.1	Kontakt.....	32
8.1.1.3.2	Forfølgelse.....	34
8.1.1.3.3	Anden chikanerende adfærd	35
8.1.2	<i>Tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet</i>	36
8.1.3	<i>Samtidig pådømmelse af øvrige lovovertrædelser</i>	37
8.1.4	<i>Det subjektive gerningsindhold</i>	38
9	KONKLUSION	41
10	LITTERATURLISTE	43
11	BILAG	46

ABSTRACT

This thesis deals with situations that are criminalized in Danish law, which concern unwanted contact, stalking (forfølgelse) and harassment, committed by one person against another. Criminal law protection against this type of crime is currently divided between two sets of rules, in particular the Danish Act “Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning” (tilholdsloven) and section 242 of the Danish Criminal Code. Under the current provision in section 21(1) of the Act, it is a criminal offense to intentionally violate a (police) restraining order or a residence ban by contact, stalking or staying near the victim. Until January 1, 2022, systematic and persistent unwanted contact, stalking or harassment, i.e. stalking, was criminalized as an aggravating circumstance for intentional violation of restraining order etc. in the former section 21(2) of the Act. As of January 1, 2022, stalking was criminalized without requiring violations of prior restraining order, etc., and the former section 21(2) of the Act was repealed, as the legislator did not find that the criminal law protection in “Tilholdsloven” constituted a sufficient criminal law protection against unwanted contact, stalking or harassment.

The purpose of this thesis is to examine the impact of the introduction of the new section 242 of the Danish Criminal Code on the criminalized conduct, including whether – and if so, to what extent – section 242 criminalizes conduct that was not criminalized under the former section 21(2) of the Act. This is examined by an analysis of the offense content of the former section 21(2) of the Act, based on “Tilholdsloven” and case law. The analysis is subsequently compared with the content of offence in section 242 based on the wording, preparatory work, case law, etc. in order to examine whether the content of offence has changed and whether new conduct has been criminalized after the introduction of section 242.

The thesis concludes that the introduction of section 242 has an impact on the criminalized conduct in several ways, including criminalization of conduct that was not criminalized under the former section 21(2) of the Act and tightening the assessment of stalking conduct. Firstly, violations of prior restraining order etc., are no longer a condition for criminalization under section 242. Secondly, the existing case law on section 242 may indicate that the courts have tightened the assessment of how much is required for the conduct to be considered systematic and persistent, and stalking is thereby criminalized at an earlier stage than before the amendment. Thirdly, more and new forms of digital contact and stalking have been criminalized, and the courts seem to have tightened the assessment of how many digital approaches are needed for the conduct to constitute stalking. Fourthly, section 242 criminalizes non-verbal contact and presumably also non-visible stalking-conduct. Fifth, “everyday behavior” is probably more likely to constitute harassment and thus be criminalized under section 242 than before the amendment.

As the case law on section 242 is still limited, it will be interesting to see the impact of section 242 on the criminalized conduct and the extent of newly criminalized conduct in future case law, and whether it will constitute a sufficient criminal law protection against unwanted contact, stalking and harassment.

1 INTRODUKTION OG PROBLEMFORMULERING

Denne afhandling omhandler situationer, som er kriminaliseret i dansk ret, som angår uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane begået af et menneske mod et andet. Igennem afhandlingen anvendes betegnelsen uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane som en samlebetegnelse for de forbrydelser, som var og er strafferetligt sanktioneret ved lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (herefter ”tilholdsloven”) § 21, stk. 1 og dagældende stk. 2, og den nye stalkingbestemmelse i straffelovens (herefter ”strfl”) § 242, og som er som drejningspunktet for afhandlingen. Dette sker med henvisning til de almindelige bemærkninger til tilholdsloven og til strfl § 242.¹

Dansk lovgivning har siden Borgerlig Straffelovs ikrafttræden i 1933² søgt at sætte ind over for disse forbrydelser ved bl.a. at etablere foranstaltninger i form af et forbudsinstitut samt et strafferetligt værn i strfl § 265.³ Disse foranstaltninger er med justeringer og moderniseringer i større eller mindre grad blevet videreført ved at vedtage ny og ophæve ældre lovgivning samt ændre eksisterende lovgivning. Fælles for de gennemførte lovændringer er en grundlæggende konstatering af, at den forhenværende regulering ikke (selvstændigt) har udgjort et tilstrækkeligt værn mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane.⁴

Ved tilholdslovens ikrafttræden den 1. marts 2012 ved lov nr. 112 af 3. februar 2012⁵ var lovens hensigt at styrke indsatsen for at beskytte personer mod at blive udsat for tilfælde af uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane⁶, hvorefter stalking i et vist omfang blev kriminaliseret ved tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, som en strafskærpende omstændighed ved overtrædelser af tilhold mv. Næsten ti år senere tog lovgiver endnu et skridt med henblik på at styrke indsatsen mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane, da stalking den 1. januar 2022 blev selvstændigt kriminaliseret i strfl § 242 ved lov nr. 2600 af 28. december 2021.⁷ Af de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 15 fremgår bl.a. følgende: *”En afgørende komponent i indsatsen er et effektivt strafferetligt værn, så der kan sættes mere håndfast ind over for personer, der begår stalking.”*⁸

Lovgivningsmæssigt fremstår disse forbrydelser som en gordisk knude, der har været og fortsat er forsøgt kriminaliseret i flere forskellige love, og med op til 100.000 danskere, der årligt udsættes for stalking, er forbrydelserne heller ikke til at sidde overhørig.⁹ Med det gældende

¹ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 3 og LFF 2011-11-09 nr. 10, side 14

² L 1930-04-15 nr. 126

³ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 5-6

⁴ Se f.eks. LFF 2011-11-09 nr. 10, side 5 (indførelse af tilholdsloven), LFV 2016-12-13 nr. 19, side 2 (indførelse af strakstilhold) og LFF 2021-10-06 nr. 15, side 4 (indførelse af stalkingbestemmelsen i strfl § 242).

⁵ L 2012-02-03 nr. 112

⁶ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 5

⁷ L 2021-12-28 nr. 2600

⁸ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 3

⁹ Justitsministeriets Forskningskontor: *”Omfanget og karakteren af stalking”*, oktober 2018, side 1

strafferetlige værn mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane fordelt mellem to forskellige regelsæt, navnlig tilholdsloven og strfl § 242, er der endnu engang skabt en intention fra lovgivers side om at etablere et effektivt og styrket strafferetligt værn.¹⁰

På baggrund heraf er det afhandlingens formål at afdække det strafferetlige værn mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane efter såvel tilholdsloven som den nye bestemmelse i strfl § 242. Herunder vil fokus især være på at afdække, hvilken betydning indførelsen af strfl § 242 har for den kriminaliserede adfærd, herunder hvorvidt – og i hvilket omfang – strfl § 242 kriminaliserer adfærd, der ikke var kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. I forbindelse med denne analyse foretages en sammenligning imellem gerningsindholdet i strfl § 242 og tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.

2 STRUKTUR OG PROBLEMAFGRÆNSNING

Indledningsvis redegøres for indholdet af og hensigten med det samlede regelsæt, der kriminaliserer uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane i form af en kort introduktion til denne lovgivning.

I afhandlingen behandles det strafferetlige værn mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane kronologisk, idet senere tilkomne regler synes at være designet til at bygge ovenpå eller supplere de første regler. Derfor behandles først tilholdsloven, navnlig reglerne om tilhold og opholdsforbud.

Retspraksis om den gældende straffebestemmelse i tilholdslovens § 21, stk. 1, analyseres med henblik på at undersøge, hvornår der foreligger en overtrædelse af tilhold, der straffes efter § 21, stk. 1. Analysen har samtidig til formål negativt at afgrænse, hvornår adfærden ikke kunne straffes som stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Ligeledes analyseres retspraksis om tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, for at undersøge, hvornår adfærden førhen blev straffet som stalking.

Herefter behandles den nyligt indførte bestemmelse om stalking i strfl § 242. Først redegøres for bestemmelsens objektive og subjektive gerningsindhold, som efterfølgende analyseres og sammenlignes med det objektive og subjektive gerningsindhold i tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Herved undersøges, hvilken betydning indførelsen af strfl § 242 har for den kriminaliserede adfærd, herunder om gerningsindholdet er ændret fra før lovændringen, og om – og i hvilket omfang – strfl § 242 kriminaliserer adfærd, der ikke var kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.

I specialeafhandlingen er en række fravalg foretaget, da afhandlingens primære fokus er strfl § 242's betydning for den kriminaliserede adfærd, og om strfl § 242 kriminaliserer ny adfærd sammenholdt med tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, og dermed af hensyn til muligheden for en dybdegående vurdering af denne problemstilling.

¹⁰ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 5

Straffespørgsmålet, herunder sanktionsvalg og straffastsættelsen, efter tilholdslovens § 21, stk. 1 og dagældende stk. 2, samt strfl § 242, behandles ikke. Ligeledes behandles reglerne om påtale ikke.

Tilholdslovens regler om strakstilhold i § 2a, behandles ikke, da retspraksis om tilholdslovens § 21, stk. 1 og dagældende stk. 2, omhandler overtrædelser af et almindeligt tilhold. Tilholdslovens regler om tilhold i forbindelse med grov personfarlig kriminalitet og ulovlig tvang ved ægteskab eller religiøse vielser i § 2, stk. 2 og stk. 3 behandles ikke. Reglerne om bortvisning i tilholdsloven §§ 7-11 behandles ikke, hvilket skyldes bortvisningens begrænsede anvendelse i praksis og i retspraksis.¹¹ Desuden redegøres der ikke for alle tilholdslovens regler.¹²

Bestemmelsen i strfl § 243 om psykisk vold, som på mange måder kan minde om strfl § 242, og som i et vist omfang kriminaliserer den samme adfærd¹³, er ikke inddraget i afhandlingen. Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet ("Istanbulkonventionen"), hvis artikel 34 omhandler lovgivers forpligtelse til at implementere en straffebestemmelse om stalking, er ikke medtaget.¹⁴

3 METODE

I afhandlingen benyttes den retsdogmatiske metode til at beskrive, analysere og fortolke gældende ret, og konkret i denne afhandling det strafferetlige værn mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane før og efter strfl § 242's ikrafttræden den 1. januar 2022. I afhandlingen behandles relevante retskilder i form af lovbestemmelser, lovforarbejder, retspraksis samt juridisk litteratur.¹⁵

I redegørelsen og analysen af det strafferetlige værn i tilholdsloven indgår retskilder i form af tilholdsloven samt retspraksis om lovens § 21, stk. 1 og dagældende stk. 2. Derudover inddrages lovforarbejder i form af Strafferetsplejeudvalgets betænkning fra 2011¹⁶ og de almindelige og specielle bemærkninger til lovforslag L nr. 10.¹⁷

I redegørelsen og analysen af det strafferetlige værn i strfl § 242 indgår retskilder i form af straffeloven, særligt strfl § 242, lovforarbejder i form af de almindelige og specielle bemærkninger til lovforslag nr. L 15.¹⁸ Derudover inddrages retspraksis om strfl § 242. Der foreligger

¹¹ KBET 2011, nr. 1526, side 86

¹² Bl.a. er fællesbestemmelserne for tilhold og opholdsforbud i §§ 5-6 og 12-16, og reglerne om domstolsprøvelse i §§ 17-20, ikke medtaget.

¹³ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 16

¹⁴ Istanbulkonventionen er underskrevet og ratificeret af Danmark med ikrafttræden den 1. august 2014

¹⁵ Evald: *Juridisk metode*, 2020, side 209

¹⁶ KBET 2011 nr. 1526

¹⁷ LFF 2011-11-09 nr. 10

¹⁸ LFF 2021-10-06 nr. 15

på nuværende tidspunkt tre trykte landsretsdomme om strfl § 242, som behandles i afhandlingen. Der inddrages også to utrykte domme om bestemmelsen, som er Retten i Næstveds dom af 13. april 2022 (bilag 2) og Retten i Glostrups dom af 11. april 2022 (bilag 3). Der foreligger på nuværende tidspunkt flere utrykte domme om strfl § 242, men der er ikke yderligere kendskab til disse.¹⁹ Afhandlingen bygger derfor på den stadig begrænsede, tilgængelige retspraksis om bestemmelsen, og strfl § 242's betydning for den kriminaliserede adfærd er derfor stadig usikker, men der kan fremsættes formodninger herom.

4 INTRODUKTION TIL LOVGIVNINGEN OM UØNSKET KONTAKT, FORFØLGELSE OG CHIKANE

I dette afsnit gives en kort introduktion til indholdet af den samlede lovgivning, der kriminaliserer uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane opbygget kronologisk efter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Introduktionen har til formål at give et overblik over den gældende retstilstand med tilholdsloven og strfl § 242 på området for uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane.

4.1 Tilholdsloven – ikrafttræden den 1. marts 2012

Ved lovforslag L nr. 10 (2011-212) blev tilholdsloven indført med ikrafttræden den 1. marts 2012²⁰, hvorved reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning blev samlet i et nyt regelsæt med den hensigt at forbedre reglerne og effektivere anvendelsen og håndhævelsen af reglerne. Definitionen af samt betingelserne for tilhold mv. blev derfor direkte fastlagt i loven.

Denne samling medførte, at den tidligere lovgivning på området, herunder strfl § 265 og bortvisningsloven²¹, blev ophævet. Tilholdsloven blev den første lov i dansk ret, der juridisk definerede og kriminaliserede stalking ved at skulle indgå som en skærpende omstændighed ved straffastsættelsen for overtrædelser af tilhold mv.²² I forbindelse med tilholdslovens vedtagelse overvejede Strafferetsplejeudvalget at optage en bestemmelse i straffeloven om straf for fredskrænkelser, forfølgelse og chikane, herunder stalking, uden forudgående tilhold mv. Udvalget afslog en sådan straffebestemmelse med henvisning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, bl.a. i relation til gerningspersonens forsæt, herunder at gerningspersonen efter straffebestemmelsens udformning skal have mulighed for at indse strafbarheden af handlingen, og at en modernisering af regelsættet om tilhold ville indebære en bedre beskyttelse af forurettede.²³ Med tilholdsloven blev der således alene skabt hjemmel til at straffe for stalking ved forsætlige

¹⁹ Henset til utilgængeligheden af utrykt retspraksis, er utrykte domme ikke medtaget i yderligere omfang

²⁰ L 2012-02-03 nr. 112

²¹ Lov om bortvisning og beføjelse til at meddele tilhold mv. (lov nr. 449 af 09/06 2004). Bortvisningsloven indeholdt bl.a. regler om bortvisning, opholdsforbud i bortvisningstilfælde samt beføjelse til at meddele tilhold mv. Tilhold blev meddelt med hjemmel i strfl § 265, som samtidig sanktionerede overtrædelser heraf. Betingelserne for tilhold fandtes i CIRK nr. 11075 12/02/1990

²² LFF 2011-11-09 nr. 10, side 5

²³ KBET 2011 nr. 1526, side 95-102

overtrædelser af et meddelt tilhold mv.²⁴ Tilholdslovens regler om tilhold og opholdsforbud behandles i afsnit 5.

4.2 Straffelovens § 242 – ikrafttræden den 1. januar 2022

Næsten ti år senere ved lovforslag nr. L 15 (2021-2022) fandtes grundlag for en særskilt kriminalisering af stalking i straffeloven uden krav om overtrædelser af forudgående tilhold mv., da behovet for et styrket strafferetligt værn mod chikanerende adfærd – ifølge Justitsministeriets opfattelse – var øget siden 2011.²⁵ Dette blev begrundet særligt i den teknologiske udvikling, der muliggør nye metoder til at udøve massiv forfølgelse og chikane. Udviklingen i digital stalking ses også i en rapport om digital stalking fra januar 2023 af Dansk Stalking Center, hvorefter 95 procent af 496 adspurgte stalkingudsatte havde været udsat for stalking, der foregår gennem digitale teknologier og/eller internettet.²⁶ På denne baggrund blev stalkingbestemmelsen i strfl § 242 indført i straffelovens kapitel 25 om forbrydelser mod liv og legeme med ikrafttræden den 1. januar 2022.²⁷ Tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, blev derfor ophævet, da overtrædelser omfattet af strafskærpselsesreglen i § 21, stk. 2, fremover skal straffes efter strfl § 242, uanset om der er meddelt et forudgående tilhold mv.

Indførelsen af strfl § 242 har ikke medført en ophævelse af forbudsordningen efter tilholdsloven, der stadig – suppleret af strfl § 242 – anses for at være et effektivt redskab til at beskytte personer, der udsættes for uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane. De to ordninger kan anvendes parallelt eller uafhængigt af hinanden, og der straffes i sammenstød, hvis begge bestemmelser overtrædes.²⁸ Efter bestemmelsens ikrafttræden blev der i 2022 indgivet 1.714 anmeldelser af stalking, som udgjorde 40 procent af den samlede stigning på 16 procent i anmeldte voldsforbrydelser fra 2021 til 2022, og bestemmelsen har dermed allerede fået en ikke ubetydelig anvendelse i praksis.²⁹ Strfl § 242 behandles i afsnit 7 og 8.

5 TILHOLDSLOVEN

5.1 Tilhold

Ved tilhold kan en person blive meddelt et strafsanktioneret forbud mod at udvise en bestemt adfærd mod en anden person.³⁰

²⁴ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 43

²⁵ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 4

²⁶ Dansk Stalking Center: ”*Digital Stalking*”, januar 2023, side 5-7

²⁷ L 2021-12-28 nr. 2600

²⁸ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 3-5

²⁹ <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=40254>. I 2022 forelå 31.374 anmeldelser af vold (stalking er en underkategori til psykisk vold), som er det højeste antal siden Danmarks Statistik i 1990 begyndte at offentliggøre anmeldte forbrydelser.

³⁰ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 34

5.1.1 Hvad er et tilhold (§ 1)

Tilholdslovens § 1 definerer et tilhold som et forbud mod: *”at opsøge en anden ved personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation eller på anden måde kontakte eller forfølge den anden”*. Til forskel fra strfl § 265 er tilholdet blevet objektiveret og er således som udgangspunkt et forbud mod enhver kontakt og ikke kun et forbud mod fredskrænkelser.

For det første forbyder bestemmelsen enhver kontakt, uanset om denne er direkte eller indirekte. Undtaget er dog kontakt, der af særlige grunde må anses for beføjet, jf. tilholdslovens § 13.³¹ De omfattede kontaktformer er personlige, mundtlige og skriftlige henvendelser (herunder elektronisk kommunikation), f.eks. fysisk møde, telefonopkald, sms'er, e-mail og beskeder via sociale medier såsom Facebook og Twitter. Bestemmelsen omfatter også andre kontaktformer, f.eks. henvendelser i form af aflevering eller tilsendelse af blomster, ophold uden for forurettedes bopæl og hilsner gennem mediekanaler (radio mv.). De oplistede kontaktformer er ikke udtømmende, og det afgørende er, om adfærden reelt har karakter af kontakt fra gerningspersonen til forurettede. Henvendelser eller meddelelser fremsat gennem tredjemand eller sociale medier, der ikke direkte er adresseret til forurettede, kan således også være omfattet.

For det andet forbyder bestemmelsen forfølgelse. Forfølgelse vil foreligge, når gerningspersonen følger efter forurettede uden at nærme sig nok til, at der er tale om en egentlig kontakt. For at der er tale om forfølgelse kræves, at gerningspersonen er synlig for forurettede.³²

5.1.2 Betingelser for at meddele et tilhold (§ 2)

Bestemmelsen indeholder to regler om tilhold, hvor lovens § 2, stk. 1, er en almindelig regel om tilhold, og lovens § 2, stk. 2 og 3 er særlige regler om tilhold. På baggrund af afgrænsningen i afsnit 2 behandles kun § 2, stk. 1.

Tilholdslovens § 2, stk. 1 opstiller to kumulative betingelser for at meddele et tilhold. Den første betingelse vedrører karakteren af de forhold, som kan føre til et tilhold, jf. § 2, stk. 1, nr. 1. For det første kan et tilhold meddeles, såfremt der er begrundet mistanke om, at en person har krænket en andens fred ved at forfølge eller genere den anden ved kontakt mv. som anført ovenfor om § 1, jf. § 2, stk. 1, nr. 1, litra a. Det beror på en konkret vurdering, hvad der udgør en fredskrænkelse. En fredskrænkelse kan bestå i hyppige uønskede henvendelser eller lignende handlinger, som ikke i sig selv er strafbare, men som opleves ubehagelige og forstyrrende på grund af deres antal eller indhold, eller at forurettede klart har frabedt sig yderligere kontakt.³³ For det andet kan et tilhold meddeles på grundlag af et strafbart forhold, jf. § 2, stk.

³¹ Tilholdslovens § 13 om beføjet kontakt behandles ikke yderligere, jf. afgrænsningen afsnit 2

³² LFF 2011-11-09 nr. 10, side 34-35

³³ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 35

1, nr. 1, litra b. Der skal være begrundet mistanke om, at gerningspersonen har begået et strafbart forhold mod forurettede, og som kan sidestilles med en fredskrænkelser omfattet af § 2, stk. 1, nr. 1, litra a. Dette omfatter bl.a. husfredskrænkelser efter strfl § 264 eller strafbare trusler efter strfl § 266, men er ikke begrænset hertil.

Tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1 indeholder et aktualitetskrav. Tilhold forudsætter, at gerningspersonen allerede har gjort sig skyldig i en eller flere fredskrænkelser eller i et eller flere strafbare forhold. Tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1 indeholder også et mistankekrav, hvorefter der skal foreligge en begrundet mistanke om, at gerningspersonen har krænket forurettedes fred eller begået et strafbart forhold mod denne. Bestemmelsens mistankekrav svarer til mistankekravet for varetægtsfængsling i retsplejelovens § 762, stk. 1³⁴, hvorefter der skal foreligge tungtvejende oplysninger i sagen, der peger i retning af, at personen har gjort sig skyldig i en fredskrænkelser eller et strafbart forhold.³⁵

Den anden betingelse er et indikationskrav, hvorefter der skal foreligge bestemte grunde til at antage, at gerningspersonen fortsat vil krænke forurettedes fred, jf. tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 2. Bestemmelsens indikationskrav kan med hensyn til indikationens indhold (gentagelsesfaren) og dens grundlag (bestemte grunde) minde om indikationskravet i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2.

5.2 Opholdsforbud

Tilholdsloven hjemler også mulighed for at meddele et opholdsforbud, der ligesom et tilhold er et strafsanktioneret forbud. Et opholdsforbud anses for mere intensivt på grund af dets indgriben i gerningspersonens bevægelsesfrihed, hvilket afspejles i, at loven opstiller en række yderligere betingelser for at meddele et opholdsforbud.³⁶

5.2.1 Hvad er et opholdsforbud (§ 3)

Et opholdsforbud er defineret ved tilholdslovens § 3 og har følgende ordlyd: *”Ved opholdsforbud kan en person forbydes at opholde sig i et nærmere afgrænset område i nærheden af en anden persons bolig eller arbejds-, uddannelses- eller opholdssted eller andet område, hvor denne ofte færdes.”* Et opholdsforbud er et geografisk bestemt tilhold, der forbyder gerningspersonen fysisk at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset geografisk område nær forurettede, medmindre opholdet af særlige grunde må anses for beføjet, jf. § 13.³⁷

³⁴ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 35

³⁵ Baumbach: *Straffeprocessens katekismus*, 2021, side 73

³⁶ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 20

³⁷ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 37

5.2.2 Betingelser for at meddele et opholdsforbud (§ 4)

Tilholdslovens § 4 fastlægger betingelserne for at meddele et opholdsforbud. Bestemmelsen indeholder et mistankekrav, der som følge af henvisningen til § 2, er begrundet mistanke. Først er det en betingelse, at betingelserne for at meddele et almindeligt tilhold i lovens § 2, er opfyldt, uanset om et sådant tilhold er meddelt eller ej.

Dernæst er det en betingelse, at ét af forholdene nævnt i § 4, nr. 1, foreligger. Bestemmelsens første led nævner begrundet mistanke om oftere gentagen krænkelse efter § 2, stk. 1, nr. 1. En sådan vil foreligge, når der inden for en vis kortere periode er begået et vist antal krænkelse, enten i form af fredskrænkelser eller sammenlignelige strafbare forhold omfattet af § 2, stk. 1, nr. 1. Bestemmelsens andet led nævner forsætlig overtrædelse af et tilhold efter § 1. Betingelsen anses for opfyldt, såfremt der er en begrundet mistanke om tilholdets overtrædelse, og det er derfor ikke et krav, at der reelt er straffet for overtrædelsen efter lovens § 21, stk. 1. Bestemmelsens tredje led nævner begrundet mistanke om, at en person har begået en lovovertrædelse, der selvstændigt kan føre til et tilhold efter § 2, stk. 2 (grov personfarlig kriminalitet) eller en bortvisning efter § 8, nr. 1.

Den sidste betingelse er, at et tilhold omfattet af § 1, ikke anses for tilstrækkeligt til at beskytte forurettede, jf. § 4, nr. 2. Et opholdsforbud er således kun forudsat anvendt i tilfælde, hvor det som følge af sagens grovhed er påkrævet, og et tilhold ikke er nok.³⁸

5.3 Overtrædelse af tilhold og opholdsforbud (§ 21)

En overtrædelse af et tilhold eller et opholdsforbud er strafsanktioneret efter tilholdslovens § 21, stk. 1.

5.3.1 Tilholdslovens § 21, stk. 1

Det er fastsat i tilholdslovens § 21, stk. 1, at *”Den, der forsætligt overtræder et tilhold efter § 1, et opholdsforbud efter § 3 eller en bortvisning efter § 7, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.”* Det objektive gerningsindhold og realiseringen heraf afhænger af indholdet af afgørelsen om tilhold mv. Ved et tilhold vil overtrædelsen bestå af, at gerningspersonen i strid med tilholdet tager kontakt til eller forfølger forurettede. Ved et opholdsforbud vil overtrædelsen bestå af, at gerningspersonen opholder sig inden for det geografisk afgrænsede område, som opholdsforbuddet omfatter.

Det subjektive gerningsindhold er ifølge bestemmelsens ordlyd forsæt. Dette kan være et udtryk for, at lovgiver har anset denne type overtrædelse for mere strafværdig, da særlovssdelikter

³⁸ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 37-38

som udgangspunkt alene kræver uagtsomhed.³⁹ Kravet om forsæt vil ofte være opfyldt i kraft af det forudgående tilhold.⁴⁰

5.3.2 Tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2

Indtil 1. januar 2022 indgik stalking som en skærpende omstændighed ved straffastsættelsen efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Ordlyden af § 21, stk. 2, er følgende: *”Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane.”* Bestemmelsens gerningsindhold og juridiske definition af stalking var *”systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane”*. En mere præcis, almindeligt anerkendt definition af stalking fandtes imidlertid ikke.⁴¹ Der var dog visse kendetegn, der ansås for at være karakteristiske for stalkingadfærden. Disse var den uønskede kontakt gennem en række personlige, skriftlige eller elektroniske/digitale henvendelser, der enkeltvis ikke var påfaldende og ikke i sig selv konstituerede en lovovertrædelse, men som indgik i et samlet mønster af fredskrænkelser, chikane, psykisk terror eller påtvunget kontakt eller samvær. Ikke alene adfærd i form af henvendelser, kontakt eller forfølgelse udgjorde stalking, men også anden chikane, f.eks. gerningspersonens kontakt til forurettedes nærmeste. I vurderingen af om der forelå stalking, kunne der tillige lægges vægt på tidligere og aktuelle overtrædelser af tilhold mv. samt overtrædelser af sammenlignelige straffebestemmelser, f.eks. husfredskrænkelse, trusler, vold og hærværk.⁴²

6 ANALYSE AF RETSPRAKSIS OM TILHOLDSLOVENS § 21, STK. 1 OG DAGÆLDENDE § 21, STK. 2

I det følgende analyseres retspraksis om den gældende straffebestemmelse i tilholdslovens § 21, stk. 1, og den dagældende stk. 2. Domsanalyserne skal give en indsigt i, hvornår det strafretlige værn efter tilholdsloven mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane bringes i anvendelse. Domsanalysernes resultater om § 21, stk. 2 sammenlignes nedenfor med strfl § 242, herunder retspraksis om bestemmelsen. Med sammenligningen undersøges, om strfl § 242 kriminaliserer adfærd, der ikke førhen var kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Domsanalyserne opdeles i to afsnit opbygget efter først tilholdslovens § 21, stk. 1 og dernæst dagældende stk. 2.

6.1 Hvornår foreligger en overtrædelse af tilhold, der straffes efter tilholdslovens § 21, stk. 1?

I domsanalyserne undersøges, hvad domstolene lagde vægt på ved en domfældelse henholdsvis frifindelse for overtrædelse af tilhold. Domsanalyserne bruges også til en negativ afgrænsning af, hvornår adfærden ikke kunne straffes som stalking efter tilholdslovens dagældende § 21,

³⁹ Baumbach: *Strafferettens almindelige del*, 2022, side 171

⁴⁰ KBET 2011 nr. 1526, side 33

⁴¹ KBET 2011 nr. 1526, side 88 og LFF 2011-11-09 nr. 10, side 10

⁴² KBET 2011 nr. 1526, side 88-89 og LFF 2011-11-09 nr. 10, side 44

stk. 2. Da ingen af dommene om § 21, stk. 1, vedrører overtrædelse af opholdsforbud, er spørgsmålet afgrænset til overtrædelse af tilhold. Dette har formentlig sammenhæng med sagernes grovere karakter, således at § 21, stk. 2, samtidig fandt anvendelse. Der findes femten publice-rede lands- og højesteretsdomme om § 21, stk. 1, herunder to frifindende domme, TfK 2020.387 Ø og TfK 2016.419 Ø. Kun TfK 2020.387 Ø, er medtaget, da TfK 2016.419 Ø be-handles efter den tidligere straffebestemmelse i strfl § 265, hvor overtrædelsen skulle have karakter af en fredskrænkelser for at kunne straffes. Eftersom denne vurdering ikke længere skal foretages i kraft af tilholdets objektivisering, jf. tilholdslovens § 1⁴³, kan dommen ikke bruges til at illustrere det strafferetlige værn i § 21, stk. 1.

De resterende 13 fældende domme⁴⁴ er gennemgået, hvoraf syv domme er medtaget i doms-analyserne, da formålet er at undersøge, hvornår domstolene almindeligvis straffer en overtræ-delse af tilhold efter § 21, stk. 1 og ikke straffer efter den dagældende stk. 2, hvilket opnås ved et repræsentativt udvalg af disse domme.

Nedenfor præsenteres først de fældende domme for at undersøge, hvornår der foreligger en strafbar overtrædelse af tilhold, jf. § 1 og § 21, stk. 1. Derefter præsenteres den frifindende dom for at undersøge, hvornår et tilhold ikke anses for overtrådt, jf. § 1. Da frifindelsen skete med henvisning til manglende opfyldelse af bestemmelsens objektive gerningsindhold, og da der i dommene ikke synes at have været tvivl om tiltaltes forsæt, tager domsanalyserne ud-gangspunkt i det objektive gerningsindhold.

6.1.1 Fældende domme

De syv analyserede domme er: U 2022.644 H, TfK 2022.209 V, TfK 2022.98 V, TfK 2022.94 V, TfK 2019.982/2 V, TfK 2018.27 V og TfK 2017.628 V. Domsanalyserne er inddelt i nogle faktiske og retlige forhold, som synes at have haft betydning for, at der i dommene kunne straffes efter tilholdslovens § 21, stk. 1, og at adfærden ikke kunne straffes efter den dagæl-dende stk. 2.⁴⁵ I bilag 1, ses en oversigt over disse forhold hos hver dom.

6.1.1.1 Antallet af henvendelser og periodens længde

I fem⁴⁶ ud af syv domme forelå overtrædelse af tilhold ved, at tiltalte – i forskellig form – havde rettet mere end én henvendelse til forurettede over en vis periode. I U 2022.644 H forelå fem henvendelser over en periode på cirka halvanden måned, i TfK 2022.98 V fem henvendel-ser over en periode på knap fem måneder, i TfK 2022.94 V tyve henvendelser over en periode

⁴³ Afsnit 5.1.1

⁴⁴ TfK 2023.89 Ø – behandles i afsnit 8 om strfl § 242 – U 2022.644 H, TfK 2022.494 Ø, TfK 2022.209 V, TfK 2022.98 V, TfK 2022.94 V, TfK 2020.461 V, TfK 2019.982/2, U 2018.1823 Ø, TfK 2018.27 V, TfK 2016.1294 Ø, TfK 2015.979 Ø og TfK 2015.957 V

⁴⁵ Disse forhold indgår også i flere af de resterende fældende domme om tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. TfK 2022.494 Ø (kun straf for forsøg på overtrædelse af tilhold efter § 21, stk. 1, jf. strfl § 21), TfK 2020.461 V, U 2018.1823 Ø, TfK 2016.1294 Ø, TfK 2015.979 Ø og TfK 2015.957 V.

⁴⁶ U 2022.644 H, TfK 2022.98 V, TfK 2022.94 V, TfK 2019.982/2 V og TfK 2018.27 V

på lidt over to måneder og i TfK 2019.982/2 V tre henvendelser over en periode på cirka elleve dage.

I to domme forelå en overtrædelse af tilhold derimod kun ved én enkelt henvendelse omfattet af tilholdet, jf. TfK 2022.209 V og TfK 2017.628 V, hvorfor der heller ikke var tale om en adfærd over en vis periode. Straf for overtrædelse af tilhold efter § 21, stk. 1, er dermed ikke betinget af, at der foreligger flere henvendelser omfattet af tilholdet begået over en vis periode, smh. tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2 og senere om strfl § 242.⁴⁷

TfK 2018.27 V, skiller sig ud fra de øvrige fældende domme om § 21, stk. 1, da der forelå et større antal henvendelser (95) over en længere periode på 7,5 måneder. Henset til antallet og varigheden af overtrædelserne synes adfærden at have haft en ”systematisk og vedvarende karakter” og dermed at opfylde gerningsindholdet i tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Dommen er derfor formentlig et grænsetilfælde mellem ikke-stalkingadfærd (§ 21, stk. 1) og stalkingadfærd (§ 21, stk. 2).

Overordnet er det dermed et fællestræk ved seks af dommene, at der kun forelå én eller få overtrædelse(r) af tilholdet begået over en kortere periode.

6.1.1.2 Henvendelsernes form og indhold

Et fællestræk ved alle syv domme er, at det hovedsageligt var ikke-personlige henvendelser, herunder e-mails, beskeder og opslag på sociale medier, især Facebook og Whatsapp, der udgjorde overtrædelser af tilholdet og blev straffet efter § 21, stk. 1. I TfK 2018.27 V, var det kun to af 95 overtrædelser, der var personlige henvendelser.

I TfK 2022.209 V og TfK 2022.98 V forelå kun overtrædelser af tilholdet i form af indirekte henvendelser, hvor tiltalte i førstnævnte dom havde kontaktet forurettedes søn via Facebook gennem (uberettiget) adgang til forurettedes Facebook-profil, og i sidstnævnte dom hvor tiltalte havde opfordret forskellige tredjemænd til at videresende en mail til forurettede. I begge domme var der ingen tvivl om, at henvendelserne udgjorde overtrædelser af tilhold, og at det objektive gerningsindhold efter § 21, stk. 1 derved var realiseret.

Denne tvivl sås derimod i U 2022.644 H, hvor spørgsmålet for Højesteret hovedsageligt angik, om landsretten havde anvendt kontaktbegrebet i tilholdslovens § 1, korrekt ved at karakterisere tiltaltes fem offentlige Facebook-opslag med omtale af de to forurettede som indirekte henvendelser og dermed som overtrædelser af tilhold. Højesteret udtalte med henvisning til de specielle bemærkninger til tilholdslovens § 1, at kontaktbegrebet må forstås bredt, hvor det beror på en samlet vurdering af bl.a. indholdet af det konkrete opslag, herunder om forurettede nævnes

⁴⁷ Jf. afsnit 5.3.2 og nedenfor afsnit 7.2

i opslaget, sammenholdt med karakteren og omfanget af den uønskede kontakt, der har begrundet tilholdet. Højesteret fandt, at tiltaltes opslag på Facebook udgjorde indirekte henvendelser og dermed overtrædelser af tilhold.⁴⁸

Som følge af appeltilladelsen har Procesbevillingsnævnet vurderet, at det ovennævnte spørgsmål var af principiel karakter, eller at særlige grunde i øvrigt talte for tilladelsen, jf. retsplejelovens § 932, stk. 1.⁴⁹ At Højesteret afgjorde spørgsmålet kan formentlig ses som en tilkendegivelse af behovet for at få klarlagt retsstillingen vedrørende disse nye henvendelsesformer, som den teknologiske udvikling har muliggjort og som hyppigere og hyppigere optræder i sager vedrørende overtrædelse af tilhold.⁵⁰ Spørgsmålet har derved også en generel betydning for retsanvendelsen af tilholdslovens § 1 og dermed også § 21, herunder omfanget af det strafbare område. Med dommen synes Højesteret at have klarlagt retsstillingen vedrørende disse nye henvendelsesformer og have udstukket retningslinjer for, hvornår de udgør kontakt og dermed overtrædelser af tilhold. Det var dermed også henvendelsens indhold og ikke form, der afgjorde, om kontakten reelt var rettet til forurettede og dermed udgjorde en overtrædelse af tilholdet i dommen.

6.1.1.3 Tidligere domme for samme, ligeartet eller anden kriminalitet

I fire ud af syv domme⁵¹ var tiltalte tidligere straffet for samme eller ligeartet kriminalitet, hvor det kun var i TfK 2019.982/2 V, at den tidligere dom var overtrædelse af tilhold.⁵² I U 2022.644 H var tiltalte tidligere straffet for ligeartet kriminalitet i form af overtrædelser af strfl §§ 244 om simpel vold og 245 om grov vold. I TfK 2022.209 V, var tiltalte tidligere straffet for ligeartet kriminalitet, i form af overtrædelse af strfl § 245 ved at have udøvet grov vold mod (samme) forurettede. I TfK 2017.628 V var tiltalte tidligere straffet for ligeartet kriminalitet, som var voldtægt efter strfl § 216, af (samme) forurettede.

Til trods for der i flertallet af de syv analyserede domme forelå tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet, influerede disse ikke på rettens vurdering af, om det objektive gerningsindhold var realiseret og dermed på skyldsspørgsmålet efter § 21, stk. 1, hvilket TfK 2022.98 V, TfK 2022.94 V og TfK 2018.27 V også viser, hvor tiltalte ikke tidligere var straffet for samme eller ligeartet kriminalitet. Tiltaltes tidligere domme ses dog at indgå som en skærpende omstændighed ved straffastsættelsen, f.eks. i TfK 2022.209 V: ”Landsretten finder, at

⁴⁸ I TfK 2017.628 V kom landsretten til samme begrundelse og resultat. Rigtigheden af landsrettens retsanvendelse og resultat synes således at blive stadfæstet af Højesteretsdommen

⁴⁹ Kriterierne for Procesbevillingsnævnets anketilladelse i straffesager af landsretsdomme til Højesteret er, at sagen er af principiel karakter, eller at særlige grunde i øvrigt taler derfor, jf. retsplejelovens § 932, stk. 1.

⁵⁰ I bl.a. følgende domme om tilholdslovens § 21, stk. 1: TfK 2017.628 V og TfK 2023.89 Ø, samt i flere domme om den dagældende § 21, stk. 2: U 2019.1968 H og U 2019.2402 H, jf. om disse domme senere, forelå henvendelser i form af tiltaltes offentlige opslag og kommentarer på sociale medier vedrørende forurettede.

⁵¹ U 2022.644 H, TfK 2022.209 V, TfK 2019.982/2 V og TfK 2017.628 V

⁵² Dette synes dog ikke at være den generelle tendens, da der i følgende domme var tale om straf for overtrædelse af tilhold i gentagelsestilfælde: TfK 2020.461 V (én gang tidligere straffet efter § 21, stk. 1), U 2018.1823 Ø (én gang tidligere straffet efter § 21, stk. 1), TfK 2016.1294 Ø (to gange tidligere straffet efter § 21, stk. 1 og to gange tidligere straffet efter dagældende § 21, stk. 2), TfK 2015.979 Ø (to gange tidligere straffet efter § 21, stk. 1) og TfK 2015.957 V (fire gange tidligere straffet efter § 21, stk. 1)

det er en skærpende omstændighed, at forholdet er begået kun fem dage efter, at tiltalte blev dømt for at udøvet vold imod F.”

På baggrund heraf og som beskrevet ovenfor⁵³, at tiltaltes tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet kunne tale for, at der forelå stalking efter den dagældende § 21, stk. 2, kan det undre, hvorfor der i disse domme ikke samtidig blev rejst tiltale for stalking efter denne bestemmelse. Dette kan formentlig skyldes, at adfærden ikke har haft denne systematiske og vedvarende karakter som følge af det mindre antal overtrædelser og periodens kortere varighed, og bestemmelsens gerningsindhold dermed ikke har været opfyldt.

6.1.2 Frifindende dom: TfK 2020.387 Ø

I dette afsnit analyseres den frifindende dom TfK 2020.387 Ø. Det frifindende forhold er omdrejningspunktet for domsanalysen for herved at undersøge, hvorfor retten ikke fandt tilholdet overtrådt, som i relevant omfang sammenholdes med resultaterne af domsanalyserne i de ovennævnte fældende domme.

Tiltalte var tiltalt for tre overtrædelser af tilhold i form af indirekte ikke-personlige henvendelser til forurettede begået over en periode på cirka 7,5 måneder, hvor tiltalte via e-mail havde indgivet én underretning af og to anmeldelser til kommunen vedrørende forurettede og deres fælles børn. Henvendelsernes havde karakter af ”bekymringsskrivelser”, hvor tiltalte bl.a. beskyldte forurettede for at være til fare for parternes fælles børn.

Landsretten frifandt tiltalte med henvisning til manglende opfyldelse af bestemmelsens objektive forhold og fandt, at henvendelserne ikke havde karakter af at kontakte forurettede og dermed ikke var omfattet af tilholdet. Det uddybes ikke nærmere i landsrettens præmisser, hvorfor henvendelserne ikke opfyldte kontaktbegrebet i tilholdslovens § 1. Det synes dog nærliggende, at landsretten har foretaget en tilsvarende vurdering som landsretten i TfK 2017.628 V og Højesteret i U 2022.644 H⁵⁴, og vurderet, at henvendelserne ud fra deres indhold ikke reelt var rettet til forurettede. Det har formentlig spillet ind i vurderingen, at henvendelserne indeholdt ”bekymringsskrivelser” til en offentlig myndighed vedrørende forurettede mv., hvor de trods omtale af forurettede ikke synes at henvende sig til forurettede, også henset til at de ikke som i U 2022.644 H og TfK 2017.628 V, blev offentliggjort på et socialt medie, hvor forurettede måtte forventes at få kendskab til henvendelserne. Det antages således, at kontaktplatformen kan indgå i vurderingen af, om henvendelsen reelt er rettet til forurettede.

6.1.3 Opsamlende afsnit om det strafferetlige værn i tilholdslovens § 21, stk. 1

Dette afsnit vil på baggrund af ovenstående domsanalyser opsamle, hvornår der efter retspraksis foreligger en overtrædelse af tilhold, der straffes efter tilholdslovens § 21, stk. 1, samt hvorfor adfærden ikke blev straffet som stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Da

⁵³ Afsnit 5.3.2

⁵⁴ Afsnit 6.1.1.2

der i de ovenstående domme kun forelå overtrædelser i form af kontakt, er det kun muligt at sige noget om, hvornår kontakt udgør en overtrædelse.

Ud fra ovenstående domsanalyser kan det generelt udledes, at kontakt udgør en overtrædelse af tilhold, når henvendelsen ud fra sit indhold reelt er rettet til forurettede. Dette moment lagde domstolene afgørende vægt på ved vurderingen af, om der skulle ske domfældelse, jf. U 2022.644 H og TfK 2017.628 V Ø, eller frifindelse, jf. TfK 2020.387 Ø. Derudover kan det udledes, at der ved vurderingen af, om henvendelsen udgør kontakt, kan lægges vægt på følgende kriterier: henvendelsens indhold, herunder om forurettede nævnes i henvendelsen, sammenholdt med begrundelsen for det meddelte tilhold, herunder karakteren og omfanget af den uønskede kontakt, der har dannet grundlag for tilholdet,⁵⁵ og formentlig også den anvendte kontaktplatform.⁵⁶

Der kan således straffes efter tilholdslovens § 21, stk. 1, uanset henvendelsers antal, varighed eller form. At der ses flere fællestræk i dommene om § 21, stk. 1, i form af én eller få ikke-personlig[e] henvendelse[r] samt ingen eller en kortere periode, har dermed ikke betydning for, om der kan straffes efter § 21, stk. 1, men omvendt formentlig haft betydning for, at der ikke blev straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.⁵⁷ Disse forhold synes at udgøre en negativ afgrænsning af stalkingadfærden i § 21, stk. 2, jf. også nedenstående domsanalyser om § 21, stk. 2.

6.2 Domme om tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2

De otte analyserede domme er: TfK 2021.272 V, TfK 2020.301 V, U 2019.2402 H, U 2019.1968 H, TfK 2018.504 Ø, TfK 2017.607 Ø, TfK 2017.456 Ø og TfK 2016.1312 V. I TfK 2021.272 V og U 2019.1968 H, forelå i modsætning til dommene om § 21, stk. 1, tillige overtrædelser af opholdsforbud.

6.2.1 Hvornår blev der straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2?

I dette afsnit undersøges, hvilke objektive og subjektive momenter domstolene lagde vægt på i de otte analyserede domme, hvor tiltalte overtrædelser af tilhold og opholdsforbud blev straffet som stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Der er en række retlige og faktiske fællestræk i dommene, som domsanalyserne er inddelt efter. Flere af dommene indeholder flere af disse fællestræk, og i domsanalyserne henvises hver gang til den enkelte dom, hvis der ses det pågældende fællestræk ved dommen. I bilag 1 ses et overblik over disse fællestræk hos dommene.

⁵⁵ Afsnit 6.1.1.2

⁵⁶ Afsnit 6.1.2

⁵⁷ Afsnit 6.1.1.1 og 6.1.1.2

6.2.1.1 Overtrædelsernes antal: Stort antal overtrædelser

Et fællestræk ved halvdelen⁵⁸ af de otte analyserede domme er, at der forelå et stort antal overtrædelser begået over en længere periode. Et andet fællestræk i de fire domme med et stort antal overtrædelser er, at der forelå ingen eller kun få overtrædelser i form af personlige henvendelser. Størstedelen af det store antal overtrædelser bestod af både direkte og indirekte ikke-personlige henvendelser, herunder skriftlige, digitale eller mundtlige henvendelser i form af bl.a. sms'er, e-mails, beskeder via sociale medier og telefonopkald.

I TfK 2020.301 V forelå mere end 1.500 overtrædelser, heraf ingen personlige henvendelser, over en periode på cirka 7,5 måneder, i U 2019.2402 H cirka 500 overtrædelser, heraf ingen personlige henvendelser, over en periode på cirka ni måneder, i TfK 2017.607 Ø mere end 1.000 overtrædelser, heraf syv personlige henvendelser, over en periode på cirka syv måneder og i TfK 2016.1312 V mindst 252 overtrædelser, hvoraf de 18 overtrædelser udgjorde forfølgelser, over en periode på cirka 2,5 måneder.

At der forelå et stort antal overtrædelser begået over en længere periode, uanset overtrædelsens form, kunne umiddelbart pege i retning af, at der forelå stalking efter den dagældende § 21, stk. 2, da adfærden herved fik en systematisk og vedvarende karakter.⁵⁹ I TfK 2016.1312 V var perioden af kortere varighed, men det betydelige antal overtrædelser, og at en større andel udgjorde forfølgelser, synes at tale for, at der forelå stalking.

6.2.1.2 Overtrædelsernes form: Personlige henvendelser, forfølgelser og overtrædelser af opholdsforbud

Overtrædelsernes form er et andet fællestræk i to⁶⁰ af de otte analyserede domme om § 21, stk. 2. I de to domme forelå hovedsageligt overtrædelser i form af personlige henvendelser, forfølgelser samt overtrædelser af opholdsforbud. I TfK 2021.272 V forelå i alt 32 overtrædelser over en periode på cirka 5 måneder, som bestod af 27 overtrædelser af tilhold, herunder ti personlige henvendelser, ti ikke-personlige henvendelser og syv forfølgelser, samt fem overtrædelser af opholdsforbud. I U 2019.1968 H forelå i alt 43 overtrædelser over en periode på cirka 11 måneder, som bestod af 16 overtrædelser af tilhold i form af fem ikke-personlige henvendelser og 11 forfølgelser samt 27 overtrædelser af opholdsforbud.

I begge domme bestod de personlige henvendelser af fysiske møder med forurettede på bl.a. offentlige steder samt forurettedes bopæl. Forfølgelserne bestod af tiltaltes fysiske overvågning af forurettede, og tiltaltes gps-montering i forurettedes bil og efterfølgende forfølgelser i bil. Umiddelbart har retten vurderet, at disse sidstnævnte forhold udgjorde stalking i form af forfølgelse og ikke kontakt, da tiltalte havde holdt sig på en vis afstand af og henvendte sig ikke til forurettede. Det ovenfor beskrevne krav om fysisk synlighed ved forfølgelse⁶¹ kan også

⁵⁸ TfK 2020.301 V, U 2019.2402 H, TfK 2017.607 Ø og TfK 2016.1312 V

⁵⁹ Afsnit 5.3.2

⁶⁰ TfK 2021.272 V og U 2019.1968 H

⁶¹ Afsnit 5.1.1

udledes af dommene, da retten i vurderingen af forfølgelsen lagde vægt på forurettedes forklaringer om at have set tiltalte parkere på en parkeringsplads tyve meter fra forurettedes hus og efterfølgende bevæge sig rundt i området til fods, jf. U 2019.1968 H, og de forurettedes forklaringer om at have set tiltalte følge efter dem i bil, jf. TfK 2021.272 V og U 2019.1968 H. Selvom forfølgelse som nævnt ovenfor ikke kan kategoriseres som kontakt, kan forfølgelse på grund af bl.a. det fysiske synlighedskrav i tilholdslovens § 1, anses for at udgøre en form for personlig kontakt.⁶² I begge domme forelå også – som de eneste to domme – overtrædelser af opholdsforbud. Overtrædelser af opholdsforbud må som beskrevet ovenfor⁶³ anses for at have en grovere karakter, hvilket taler for, at overtrædelserne udgjorde stalking.

Der synes dermed også at kunne foreligge stalking efter § 21, stk. 2, når overtrædelserne havde bestemte former, selvom der kun forelå et mindre antal overtrædelser. At disse forløb også udgjorde stalking kan skyldes, at overtrædelser i form af personlige henvendelser, forfølgelser og overtrædelser af opholdsforbud formentlig er mere indgribende og integritetskrænkende for forurettede, da disse former for overtrædelser er sværere at ignorere, og forurettede konfronteres med tiltaltes fysiske tilstedeværelse.

I begge domme blev overtrædelserne dog – ligesom i de ovennævnte domme med et større antal ikke-personlige henvendelser⁶⁴ – begået over en længere periode, hhv. en periode på cirka 5 måneder i TfK 2021.272 V og cirka 11 måneder i U 2019.1968 H. Det synes derfor stadig at have været et krav, at overtrædelserne blev begået over en periode af en vis varighed for at være ”systematiske og vedvarende”, trods overtrædelsernes mere indgribende form. Hvor ”kort” en varighed et forløb kunne have for at udgøre stalking efter § 21, stk. 2, er imidlertid svært at sige, da overtrædelsernes antal, jf. ovenfor, overtrædelsernes form, og tiltaltes tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet, jf. nedenfor, alle spillede en rolle og måtte vejes op imod hinanden.

Som nævnt ovenfor har henvendelsernes form⁶⁵ formentlig spillet en vis rolle i rettens vurdering af, at der forelå stalking i TfK 2016.1312 V, hvor antallet af overtrædelser var mindre, og periodens længde var kortere sammenlignet med de tre øvrige domme⁶⁶, og da tiltalte ikke tidligere var straffet for samme eller ligeartet kriminalitet, som også kunne tale for, at der forelå stalking, jf. lige nedenfor.

6.2.1.3 Tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet

Et tredje fællestræk ved fire⁶⁷ af de otte analyserede domme er, at tiltalte tidligere var straffet for samme eller ligeartet kriminalitet. Dette indgik formentlig – som forudsat i tilholdslovens forarbejder⁶⁸ – i rettens vurdering af, at der forelå stalking efter dagældende § 21, stk. 2. I TfK

⁶² Afsnit 5.1.1

⁶³ Afsnit 5.2

⁶⁴ Afsnit 6.2.1.1

⁶⁵ I dommen forelå mindst 18 forfølgelser, herunder i form af tiltaltes overvågning af forurettede

⁶⁶ TfK 2020.301 V, U 2019.2402 H og TfK 2017.607 V

⁶⁷ TfK 2021.272 V, TfK 2018.504 Ø, TfK 2017.607 Ø og TfK 2017.456 Ø

⁶⁸ Afsnit 5.3.2

2021.272 V var tiltalte én gang tidligere straffet for overtrædelser af tilhold efter § 21, stk. 1 og to gange tidligere efter strfl § 264 om husfredskrænkelser. Det fremgår direkte af byrettens præmisser (som landsretten tiltrådte), at tiltaltes tidligere domme havde betydning for, at de nye overtrædelser udgjorde stalking: *”Tiltaltes overtrædelser af tilholdet og/eller opholdsforbuddet i forhold 19-33 og 35 har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane og er derfor omfattet af § 21, stk. 2 (...) Der er herved lagt vægt på (...), at tiltalte den 6. november 2019 har vedtaget en bøde for 28 overtrædelser af det samme tilhold samt 2 husfredskrænkelser overfor den samme forurettede.”*

I TfK 2017.607 Ø var tiltalte otte gange tidligere straffet efter § 21, stk. 1 samt fire gange tidligere for overtrædelser af strfl § 266 om trusler. Dette synes at kunne pege i retning af, at tiltaltes aktuelle overtrædelser af tilhold sammen med disse tidligere overtrædelser antog karakter af stalking. I TfK 2018.504 Ø var tiltalte to gange tidligere straffet efter § 21, stk. 2, og i dommen forelå 25 overtrædelser i form af 24 ikke-personlige henvendelser og én personlig henvendelse begået over en periode på cirka to måneder. Dommen havde således det korteste stalkingforløb med det færreste antal overtrædelser. Dommen adskiller sig fra de ovennævnte fire domme i afsnit 6.2.1.1 ved at omfatte et mindre antal overtrædelser begået over en kortere periode og fra de to ovennævnte domme i afsnit 6.2.1.2 ved, at der hovedsageligt forelå overtrædelser i form af ikke-personlige henvendelser. Henset til de objektive omstændigheder minder dommen således mere om de ovennævnte domme, hvor der alene var rejst tiltale efter § 21, stk. 1.⁶⁹ Der er dog den forskel, at hvor tiltalte i de ovennævnte domme ikke tidligere var straffet efter § 21, stk. 2, var tiltalte netop i nærværende dom to gange tidligere straffet efter § 21, stk. 2. Dette synes at tale for, at de nye overtrædelser også udgjorde stalking.

I TfK 2017.456 Ø oplyses det præcise antal overtrædelser ikke, men at der var tale om en ”række overtrædelser”, som primært bestod af digitale henvendelser på sociale medier og én personlig henvendelse. Overtrædelserne blev begået over en periode på henholdsvis én måned og otte måneder. At tiltalte fire gange tidligere var straffet for overtrædelser af tilhold, herunder tre gange efter § 21, stk. 2, synes at tale for, at de nye overtrædelser tillige måtte bedømmes som stalking. Tiltalte var tillige i denne – og i ovennævnte TfK 2018.504 Ø – tidligere straffet for trusler efter strfl § 266.

6.2.1.4 Samtidig pådømmelse af øvrige lovovertrædelser

Som et fjerde fællestræk i fem⁷⁰ af de otte analyserede domme kan nævnes, at der samtidig forelå øvrige lovovertrædelser, hvor den øvrige lovovertrædelse i flertallet af dommene (fire ud af fem)⁷¹ var strfl § 266 om trusler. I disse fire domme var tiltalte – udover strfl § 266 – også tiltalt for andre lovovertrædelser, herunder strfl §§ 291 (hærværk), 276 (tyveri), 252 (forsætlig fareforvoldelse) samt særlovsovertrædelser (våbenbekendtgørelsen og dyreværns- og færdselsloven) i U 2019.1968 H, strfl § 124 (flugt fra fængsel mv.) i TfK 2017.607 Ø og forsøg

⁶⁹ Afsnit 6.1.3

⁷⁰ TfK 2021.272 V, U 2019.1968 H, TfK 2018.504 Ø, TfK 2017.607 Ø og TfK 2016.1312 V

⁷¹ U 2019.1968 H, TfK 2018.504 Ø, TfK 2017.607 Ø og TfK 2016.1312 V.

på overtrædelse af strfl §§ 261, stk. 1 (frihedsberøvelse) og 260, stk. 1, nr. 1 (ulovlig tvang), jf. strfl § 21 TfK 2016.1312 V. I den femte dom, TfK 2021.272 V, var de øvrige lovovertrædelser strfl § 264 (husfredskrænkelser) og strfl § 264 b (uberettiget overvågning).

Særligt de øvrige lovovertrædelser, som tiltalte havde fuldført som led i stalkingen, f.eks. fremsættelse af trusler (strfl § 266), krænkelse af forurettedes husfred (strfl § 264), hærværk på forurettedes ejendom (strfl § 291) mv., synes at have haft betydning for rettens vurdering af, at der forelå stalking i dommene, som forarbejderne også lagde op til.⁷² Dette understøttes også af byrettens udtalelse i TfK 2021.272 V: *”Tiltaltes overtrædelser af tilholdet og/eller opholdsforbuddet i forhold 19-33 og 35 har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane og er derfor omfattet af § 21, stk. 2(...) Der er herved lagt vægt på (...), at tiltalte endvidere er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 264, stk. 1.”*

6.2.1.5 Tiltaltes forsæt

Udover de ovennævnte fællestræk vedrørende det objektive gerningsindhold, findes også flere fællestræk vedrørende det subjektive gerningsindhold, som indgik i rettens skyldsvurdering efter § 21, stk. 2. Et fællestræk i alle otte analyserede domme er, at der ikke foretages nogen egentlig prøvelse af tiltaltes forsæt. Dette kan formentlig forklares med, at forsætsproblemerne i dansk strafferet ifølge juridisk litteratur⁷³ typisk kun behandles eksplicit, hvis gerningspersonen nægter at have forsæt, eller der er tvivl om forsættet (uanset tiltaltes forklaring), hvorefter der i de analyserede domme formentlig ikke har været nægtelse af eller tvivl om forsættet. Sidstnævnte synes der at kunne udledes nogle forskellige årsager til af dommene.

En væsentlig årsag er, at det forudgående tilhold (og evt. opholdsforbud) og overtrædelserne heraf formentlig udgjorde et bevis for tiltaltes forsæt i de otte analyserede domme. Ved vurderingen af tiltaltes forsæt synes retten i højere grad at have lagt vægt på objektive omstændigheder, såsom overtrædelsernes antal, varighed og form, end subjektive omstændigheder, f.eks. tiltaltes tanker, viden eller hensigt på gerningstidspunktet. En egentlig vurdering af tiltaltes forsæt synes således sjældent at have været et bevistema, hvor bevistemaet for forsættet nærmere var beviser for sagens objektive omstændigheder. Dette ses ved, at retten ved vurderingen af skyldsspørgsmålet tillagde de skriftlige og digitale beviser, herunder sms'er, henvendelser på sociale medier, e-mails, foto- og videomateriale, udskrifter af opkaldslistor og masteoplysninger stor vægt. Dette fremgår f.eks. af byrettens præmisser (som landsretten tiltrådte) i TfK 2021.272 V: *”Forklaringen, der er afgivet af vidnet F, har generelt fremstået som sikker og troværdig, og forklaringen støttes på flere punkter af andre beviser i sagen, herunder fotografier, video og skærmprents.”*

At tiltalte trods viden om at skulle afstå fra handlinger omfattet af tilholdet mv. gentagne gange over en periode begik overtrædelser i et så stort omfang, at der forelå stalking, kan have talt for tiltaltes hensigt og vilje. Domstolene synes således at have brugt de ydre omstændigheder til at

⁷² KBET 2011 nr. 1526, side 88-89 og LFF 2011-11-09 nr. 10, side 44, jf. afsnit 5.3.2

⁷³ Madsen: *Ansvar*, 2020, side 93

fastlægge tiltaltes tanker og derved have sluttet fra det objektive til det subjektive,⁷⁴ sammen med de øvrige forhold, der talte for tiltales forsæt, jf. ovennævnte citat.

En anden årsag er formentlig, at tiltaltes hele eller delvise tilståelse af overtrædelserne indgik som et væsentligt moment i rettens vurdering af tiltaltes forsæt, hvilket er i overensstemmelse med den almindelige mulighed for at afgive en uforbeholden tilståelse i en straffesag.⁷⁵ I syv domme⁷⁶ havde tiltalte helt eller delvist tilstået overtrædelserne, hvilket fremgår af og tillægges betydning i rettens præmisser, f.eks. landsrettens begrundelse i TfK 2018.504 Ø: *”Tiltalte har uden forbehold erkendt sig skyldig. Tilståelsen støttes af de oplysninger, der i øvrigt foreligger. Det er derfor bevist, at tiltalte er skyldig.”* Ifølge juridisk litteratur har en tilståelse væsentlig betydning for udfaldet af en straffesag, selvom den ikke er eneafgørende.⁷⁷ Selvom retten skal efterprøve tiltaltes tilståelse, herunder at tilståelsen omfatter den fornødne subjektive skyld, f.eks. om tiltalte husker sine tanker, herunder hensigt, vilje mv., på gerningstidspunktet,⁷⁸ synes retten at have accepteret tiltaltes forklaringer om sine handlinger og erkendelse af at være skyldig som et bevis for det fornødne forsæt.

En tredje årsag kan være, at forurettedes forklaringer og troværdigheden af disse, havde stor bevisværdi i rettens skylds- og forsætsvurdering, hvilket ses i fem domme.⁷⁹ Dette fremgår f.eks. af byrettens begrundelse (som landsretten tiltrådte) i TfK 2021.272 V: *”Forklaringen, der er afgivet af F, har generelt fremstået sikker og troværdig.”* og videre af skyldsvurderingen i forhold 24 (stalking, jf. § 21, stk. 2): *”Efter F’s forklaring er det bevist, at tiltalte overhalede hende på motorvejen.”* Vidneforklaringer indgik også i to domme⁸⁰ i rettens vurdering af skyldsspørgsmålet. Forurettedes og vidners forklaringer om de objektive omstændigheder og tiltaltes subjektive tilregnelser, synes således at have været med til at bevise, at tiltalte havde forsæt til overtrædelserne og stalkingadfærden uden nærmere selvstændig vurdering af tiltaltes forsæt.

En fjerde årsag kan være, at retten i tre domme⁸¹ tilsidesatte tiltaltes forklaringer som utroværdige, hvorefter de ikke blev tillagt betydning ved vurderingen af forsættet. Forklaringerne synes primært at være blevet tilsidesat i de tilfælde, hvor der ikke har været overensstemmelse mellem tiltaltes forklaring samt de ovennævnte objektive beviser og forurettedes forklaringer. Dette kan tyde på, at retten vægtedes disse sidstnævnte forhold højere end tiltaltes (modsatrettede) forklaringer ved skylds- og forsætsvurderingen.

⁷⁴ Baumbach: *Strafferettens almindelige del*, 2022, side 201

⁷⁵ Retsplejelovens § 831 og Baumbach: *Straffeprocessens katekismus*, 2021, side 117-119

⁷⁶ TfK 2021.272 V, TfK 2020.301 V, U 2019.2402 H, U 2019.1968 H, TfK 2018.504 Ø, TfK 2017.607 Ø og TfK 2016.1312 V

⁷⁷ Toftegaard: *Straffesagens gang*, 2020, side 125

⁷⁸ Efter principperne i retsplejelovens § 831, stk. 1, nr. 1 og 3, skal domstolene generelt efterprøve, at tilståelsen bestyrkes af de i øvrigt foreliggende oplysninger, og der ikke er betænkeligheder ved tiltaltes tilståelse

⁷⁹ TfK 2021.272 V, U 2019.1968 H, TfK 2017.607 Ø, TfK 2017.456 Ø og TfK 2016.1312 V

⁸⁰ U 2019.1968 H og TfK 2016.1312 V

⁸¹ TfK 2021.271 V, U 2019.1968 H og TfK 2017.607 Ø

6.2.2 Opsamlende afsnit om hvornår der blev straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2

Dette afsnit vil på baggrund af ovenstående domsanalyser opsamle, hvornår der blev straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Overtrædelsernes varighed, antal og form ses på baggrund af ovenstående alle at have haft væsentlig betydning for, hvornår der blev straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Forurettedes oplevelse af adfærden havde derimod ikke nogen betydning.

Først indgik det som et moment i gerningsindholdet, at overtrædelserne skulle være begået over en vis periode for at være systematiske og vedvarende, jf. retspraksis om tilholdslovens § 21, stk. 1 og stk. 2.⁸²

Derudover ses en sammenhæng mellem antallet og varigheden af overtrædelserne, når der blev straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Et større antal overtrædelser begået over en længere periode synes således ofte at have haft en systematisk og vedvarende karakter, der kunne straffes som stalking efter § 21, stk. 2.⁸³ Der blev derimod ikke straffet for stalking efter § 21, stk. 2, når der kun forelå én enkelt eller få overtrædelser begået over en kortere periode, jf. domsanalyserne om § 21, stk. 1.⁸⁴

Der ses også en sammenhæng mellem overtrædelsernes antal og form, når der blev straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.⁸⁵ Hvis der hovedsageligt forelå overtrædelser i form af personlige henvendelser, forfølgelser og overtrædelser af opholdsforbud, synes disse ”allerede” at kunne karakteriseres som systematiske og vedvarende ved et mindre antal overtrædelser, og domstolene dermed straffede et færre antal ikke-personlige henvendelser som stalking efter § 21, stk. 2. Hvis der omvendt hovedsageligt forelå overtrædelser i form af ikke-personlige henvendelser, synes der at skulle foreligge et stort antal overtrædelser for at straffe, da det formentlig netop var antallet af overtrædelser, der udgjorde ”chikane” i disse sager.⁸⁶

Tiltaltes tidligere lovovertrædelser for samme eller ligeartet kriminalitet kunne også i kombination med de nye overtrædelser – som forudsat i forarbejderne – have betydning for, om der blev straffet for stalking efter § 21, stk. 2.⁸⁷ Det ses også, at tiltaltes øvrige, aktuelle lovovertrædelser indgik i domstolenes vurdering af, at der kunne straffes for stalking.⁸⁸

Vedrørende det subjektive gerningsindhold kan det generelt udledes, at domstolene ikke foretog en egentlig prøvelse af tiltaltes forsæt. Sagens objektive omstændigheder synes at have

⁸² Afsnit 6.1.1.1 og 6.2.1.1

⁸³ Afsnit 6.2.1.1

⁸⁴ Afsnit 6.1.1.1

⁸⁵ Afsnit 6.2.1.2

⁸⁶ Afsnit 6.2.1.1

⁸⁷ Afsnit 6.2.1.3

⁸⁸ Afsnit 6.2.1.4

udgjort et bevis for tiltaltes forsæt, særligt det forudgående tilhold mv. og de skriftlige og digitale beviser. Ligeledes havde tiltaltes tilståelser samt forurettedes og vidners forklaringer stor betydning for beviset for tiltaltes forsæt, hvor tiltaltes forklaringer omvendt blev tilsidesat i flere tilfælde og dermed havde mindre betydning.⁸⁹

Det er vanskeligt mere specifikt at konkludere, hvornår der forelå strafbar stalkingadfærd efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, da særligt overtrædelsernes antal, varighed og form var forskellige faktorer, der alle spillede en rolle, og som i flere tilfælde blev vejret op imod hinanden.

På baggrund heraf synes der også at have eksisteret flere grænsetilfælde mellem ikke-stalkingadfærd (§ 21, stk. 1) og stalkingadfærd (§ 21, stk. 2). For at illustrere disse grænsetilfælde og faktorerens indbyrdes afvejning, kan TfK 2021.272 V og TfK 2018.27 V sammenlignes. Der blev straffet for stalking i TfK 2021.272 V, hvor der forelå 32 overtrædelser hovedsageligt i form af personlige henvendelser, forfølgelser og overtrædelser af opholdsforbud over en periode på cirka 5 måneder. Der blev ikke straffet for stalking i TfK 2018.27 V, hvor der forelå 95 overtrædelser hovedsageligt i form af ikke-personlige henvendelser over en periode på 6,5 måneder. Overtrædelsernes form synes således at være blevet vægtet højere i afvejningen op imod det større antal og periodens længere varighed i TfK 2018.27 V.⁹⁰

7 KRIMINALISERING AF STALKING I STRAFFELOVEN

7.1 Ordlyden

Det følger af strfl § 242, at: *”Den, der på en måde, som er egnet til at krænke en anden persons fred, systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer den pågældende, straffes for stalking med bøde eller fængsel indtil 3 år.”* Strfl § 242 indeholder en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 3 år.

7.2 Det objektive gerningsindhold (stalkingbegrebet)

Visse objektive gerningsmomenter skal være opfyldt for at realisere bestemmelsens gerningsindhold, som gennemgås i det følgende.

For det første kræves, at gerningspersonens adfærd kan karakteriseres som fredskrænkende. Adfærden skal generelt være egnet til at udgøre en fredskrænkelse, hvor det kan indgå i vurderingen, om forurettede konkret har følt sig krænket, f.eks. ved at ændre sine vaner som følge af gerningspersonens adfærd. I vurderingen kan karakteren af adfærden også indgå, herunder parternes interne relation, og om adfærden set i forhold til sit indhold, sin form og hyppighed er egnet til at virke utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende.

⁸⁹ Afsnit 6.2.1.5

⁹⁰ Det kan have spillet ind i afvejningen, at tiltalte i TfK 2018.27 V, ikke tidligere var straffet, hvor tiltalte i TfK 2021.272 V én gang tidligere var straffet for overtrædelse af tilhold efter § 21, stk. 1, jf. afsnit 6.2.1.3

For det andet kræves, at den fredskrænkende adfærd er ”systematisk og vedvarende”. Dette indebærer, at adfærden gentager sig over en vis periode og indgår i et mønster. Enkeltstående krænkelser udgør derfor ikke stalking i bestemmelsens forstand. Hvorvidt antallet af fredskrænkelser er tilstrækkelig til at udgøre stalking vil bl.a. afhænge af krænkelsernes karakter, herunder grovhed. Adfærden skal strække sig over en vis periode, og periodens længde må vurderes konkret, hvori intensiteten og den potentielle skadevirkning af adfærden kan indgå.

For det tredje kræves det, at der er tale om ”kontakt, forfølgelse eller anden chikanerende adfærd”. ”Kontakt” omfatter både personlig, skriftlig, telefonisk og digital kontakt, herunder både direkte og indirekte eller nonverbal kontakt.⁹¹ Afgrænsningen svarer på mange måder til den, der følger af tilholdslovens § 1.⁹² Da indførelsen af strfl § 242 som nævnt ovenfor⁹³ særligt er begrundet i udviklingen af digital forfølgelse og chikane, fremhæver bemærkningerne til strfl § 242 særligt den digitale kontakt. Ved digital kontakt forstås enhver kontakt, som foregår gennem internettet eller et lignende system til spredning af information. Eksempler herpå er e-mail, internetchat, internettelefoni og sociale platforme, såsom Facebook, Instagram og Twitter.

”Forfølgelse” foreligger, når gerningspersonen følger efter, iagttager eller overvåger forurettede på afstand. Forfølgelsen kan dels bestå i gerningspersonens fysiske tilstedeværelse, dels i at gerningspersonen indsamler information om forurettedes gøren og laden via forurettedes omgangskreds eller ved brug af digitale metoder, f.eks. GPS-udstyr eller hacking.

Formuleringen ”på anden måde chikanere” må forstås bredt og omfatter enhver form for chikanerende adfærd, f.eks. beskadigelse af forurettedes ejendele eller spredning af misinformation om forurettede.⁹⁴

7.3 Det subjektive gerningsindhold

Udover de ovennævnte objektive gerningsmomenter skal der foreligge et subjektivt moment i form af tilregnelse, der ifølge strfl § 19, er forsæt. Forsæt vil kunne foreligge ved, at gerningspersonen kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer forurettede efter at være blevet meddelt et tilhold mv. efter tilholdsloven. Forsæt vil også hvis foreligge, hvis gerningspersonen har viden om forurettedes anmeldelse efter strfl § 242 eller anmodning om tilhold mv., hvis gerningspersonen har modtaget en formaning af politiet, hvis forurettede på en klar og utvetydig måde – enten verbalt eller nonverbalt – har frabedt sig kontakt mv., eller hvis det på grund af adfærdens intensitet, varighed og grovhed må have stået gerningspersonen klart, at der er tale om en fredskrænkelse.⁹⁵

⁹¹ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 13

⁹² Afsnit 5.1.1

⁹³ Afsnit 4.2

⁹⁴ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 13-14

⁹⁵ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 15

8 UNDERSØGELSE AF DET STRAFFERETLIGE VÆRN MOD UØNSKET KONTAKT, FORFØLGELSE ELLER CHIKANE I STRAFFELOVENS § 242

8.1 Straffelovens § 242's betydning for den kriminaliserede adfærd

I det følgende undersøges, om den kriminaliserede adfærd har ændret sig efter indførelsen af strfl § 242, herunder om gerningsholdet i strfl § 242 kriminaliserer adfærd, som ikke førhen⁹⁶ var kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Først undersøges, om det objektive gerningsindhold er ændret efter indførelsen af strfl § 242, og om ny adfærd kriminaliseres sammenholdt med det objektive gerningsindhold i tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Dernæst undersøges, om vurderingen af samt beviset for det subjektive gerningsindhold har ændret sig efter indførelsen af strfl § 242, herunder om og i bekræftende fald hvilken betydning en eventuel ændring har for muligheden for strafforfølgning efter strfl § 242. I undersøgelsen vil bl.a. indgå analyse af fem fældende domme om strfl § 242⁹⁷, som er: U 2023.2069 V, TfK 2023.152 V, TfK 2023.89 Ø, Næstved-dommen, jf. bilag 2, og Glostrup-dommen, jf. bilag 3. Bilag 4 indeholder et skema med overblik over de objektive forhold ved dommene.

8.1.1 Det objektive gerningsindhold

Ifølge ordlyden af tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, og de ovenstående domsanalyser⁹⁸ udgjorde det objektive gerningsindhold 1) gentagne overtrædelser af tilhold eller opholdsforbud 2) begået ved kontakt, forfølgelse, chikane eller ophold nær forurettede, 3) som havde en systematisk og vedvarende karakter. Ifølge ordlyden af strfl § 242 udgør det objektive gerningsindhold 1) en fredskrænkende adfærd, der er 2) systematisk og vedvarende, og som består af enten 3) kontakt, forfølgelse eller anden chikanerende adfærd.

Det objektive gerningsindhold er ændret ved, at strfl § 242 ikke kræver gentagne overtrædelser af et forudgående tilhold mv. Bortset herfra minder de to bestemmelsers objektive gerningsmomenter umiddelbart meget om hinanden, herunder ”systematisk og vedvarende”, ”kontakt”, ”følgelse” og ”chikane”. Nedenfor gennemgås strfl § 242's objektive gerningsmomenter med henblik på at undersøge, om de trods en ens ordlyd har samme betydning. Efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, blev den strafbare stalkingadfærd afgrænset ud fra særligt overtrædelsernes antal, varighed og form samt en afvejning af disse faktorer op imod hinanden.⁹⁹ Nedenfor undersøges også, hvilken rolle krænkelseernes antal, varighed og form, herunder hvordan de vejes op imod hinanden, spiller i afgrænsningen mellem ikke-strafbar adfærd og strafbar stalkingadfærd efter strfl § 242.

⁹⁶ Dvs. før lovændringen den 1. januar 2022

⁹⁷ Afsnit 3. Alle fem tilgængelige domme om strfl § 242 er fældende, der henvises derfor blot til dem som ”domme”

⁹⁸ Afsnit 6.2.2

⁹⁹ Afsnit 6.2.2.

8.1.1.1 Fredskrænkende adfærd

Det første gerningsmoment i strfl § 242 er, at adfærden skal være ”*egnet til at krænke en anden persons fred*”. Fredskrænkelser kan siges at have indgået som et indirekte element ved stalkingen efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, da et tilhold mv. i første omgang blev meddelt på baggrund af fredskrænkelser.¹⁰⁰ I denne forbindelse blev det vurderet, om gerningspersonens adfærd forud for tilholdet mv. havde været fredskrænkende, hvorefter overtrædelser heraf senere kunne omfattes af § 21, stk. 2. Som udledt af de ovenstående domsanalyser skulle det ikke i en efterfølgende straffesag om overtrædelser af tilhold efter § 21, stk. 1 eller den dagældende stk. 2 vurderes, om overtrædelser, dvs. tiltaltes adfærd, var fredskrænkende og var dermed ikke en strafbarhedsbetingelse.¹⁰¹ Det indgik dermed ikke i gerningsindholdet efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, at adfærden ved overtrædelser skulle være fredskrænkende, hvilket netop var en konsekvens af tilholdets objektivisering.¹⁰² Dog var adfærden nok oftest fredskrænkende, i og med den var i strid med tilholdet mv. Gerningsindholdet er således ændret ved, at det efter strfl § 242, skal vurderes, om adfærden er fredskrænkende og dermed er en strafbarhedsbetingelse. Om ændringen har nogen betydning for den kriminaliserede adfærd afdækkes i det følgende.

Af bemærkningerne til strfl § 242, fremgår: ”*Der kan således være tale om en adfærd, der isoleret set kan synes uskyldig og harmløs, men som set i en sammenhæng og i forhold til gerningspersonens og forurettedes fælles historik kan opleves særdeles intimiderende og utryghedsskabende.*” (min fremhævelse)¹⁰³ Forurettedes oplevelse af at få sin fred krænket indgår bl.a. i vurderingen af adfærden og dermed i gerningsindholdet efter strfl § 242. I de ovenstående domsanalyser blev det vurderet ud fra gerningspersonens adfærd, herunder bl.a. overtrædelsernes antal, varighed og form, om gerningsindholdet i tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, var realiseret, hvorimod forurettedes oplevelse af adfærden ikke indgik i vurderingen¹⁰⁴, hvilket tilholdslovens forarbejder heller ikke forudsatte. Det er derfor umiddelbart en ændring, at forurettedes reaktion nu synes at være inkluderet i definitionen af stalking efter strfl § 242. Dette blev foreslået af Dansk Stalking Center (tidligere Dansk Anti-Stalking Forening), i høringssvaret til lovforslag nr. L 10, som tilholdsloven bl.a. bygger på. Forslaget blev dengang afvist med henvisning til bl.a. gerningspersonens retssikkerhed, dog således at det kunne have betydning for bl.a. strafudmålingen, at *gerningspersonens adfærd var egnet til at påvirke forurettede*.¹⁰⁵ Dette havde kun betydning for strafudmålingen i én dom i de ovenstående domsanalyser.¹⁰⁶

¹⁰⁰ Afsnit 5.1.2 og 5.2.2

¹⁰¹ Afsnit 6.2.1

¹⁰² Afsnit 5.1.1

¹⁰³ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 13

¹⁰⁴ Afsnit 6.2.2

¹⁰⁵ KBET 2011 nr. 1526, side 98-99 og LFF 2011-11-09 nr. 10, side 13

¹⁰⁶ I U 2019.1968 H udmålte Højesteret en ubetinget straf bl.a. med henvisning til, at tiltaltes stalking havde medført psykiske følger hos de to forurettede. Ifølge tilholdslovens bemærkninger kunne retten nuancere straffastsættelsen bl.a. under hensyn til den belastning, forurettede havde været udsat for, jf. LFF 2011-11-09 nr. 10, side 24. Ligesom der ifølge strfl § 80, skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed, jf. stk. 1, herunder den med lovovertrædelser forbundne skade, fare og krænkelse, jf. stk. 2, ved straffastsættelsen

Ifølge strfl § 242's bemærkninger kan der også lægges vægt på, om adfærden efter sin form, varighed og antal samt parternes interne relation, er egnet til at virke *utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende*.¹⁰⁷ Hvornår adfærden har denne karakter fremgår dog ikke af strfl § 242's bemærkninger, og den brede formulering synes derfor at give anledning til tvivl omkring, hvornår en adfærd er *utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende*. Dette gerningsmoment synes derfor uklart formuleret, jf. også det strafferetlige legalitetsprincip, hvorefter en straffebestemmelse skal formuleres så præcist, at en person ud fra lovens ordlyd opnår en sikker viden om, hvad der er strafbart og ikke-strafbart.¹⁰⁸ Denne fortolkningstvivil overlades dermed til domstolene.

I dommene om strfl § 242 synes domstolene hovedsageligt at vurdere tiltaltes adfærd ud fra kontaktens antal, form og karakter. Det fremgår ikke eksplicit, at retten vurderede tiltaltes adfærd ud fra de ovennævnte kriterier, dvs. *utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende*. I to domme¹⁰⁹ om strfl § 242 fremgår det direkte af rettens præmisser, at tiltaltes adfærd ud fra antal, form og karakter var egnet til at krænke forurettedes fred, f.eks. byrettens begrundelse (som landsretten tiltrådte) i TfK 2023.152 V: *"Efter antallet af og karakteren af forholdene finder retten det bevist, at tiltalte ved sin adfærd har krænket F1's fred (...)"* I dommen oplyses det præcise antal fredskrænkelser ikke, men bl.a. at tiltalte *"flere gange tog kontakt til F1"* og *"flere gange fremsatte trusler på livet mod F1 og F2"*. Fredskrænkelserne bestod af ikke-personlige henvendelser via sociale medier og brev, én forfølgelse, 14 straffelovsovertrædelser, herunder to overtrædelser af strfl § 181, stk. 1 (brandstiftelse), seks overtrædelser af strfl § 291, stk. 1 og stk. 2 (hærværk), fire overtrædelser af strfl § 266 (trusler) og to overtrædelser af strfl § 264, stk. 1 (husfredskrænkelse). At tiltalte havde begået andre former for kriminalitet som led i stalkingen, synes at understrege adfærdens grove form og dermed fredskrænkende karakter.

I TfK 2023.89 Ø forelå 235 fredskrænkelser, hvoraf størstedelen tillige udgjorde overtrædelser af tilhold og/eller opholdsforbud, jf. tilholdslovens § 21, stk. 1. Ifølge strfl § 242's specielle bemærkninger kan der ved vurderingen af, om der er tale om en fredskrænkelse lægges vægt på, at tiltalte overtræder et tilhold mv. over for forurettede.¹¹⁰ Retten har dermed formentlig lagt vægt på, at tiltaltes fredskrænkelser havde karakter af overtrædelser af tilhold ved vurderingen af tiltaltes (fredskrænkende) adfærd. Dette var formentlig også tilfældet i Næstved-dommen, hvor retten ikke foretog en egentlig vurdering af tiltaltes adfærd, men hvor tiltaltes 14 fredskrænkelser tillige udgjorde overtrædelser af tilhold.

Et andet forhold, som indgik i byrettens vurdering af tiltaltes (fredskrænkende) adfærd i Næstved-dommen, var tiltaltes og forurettedes forudgående relation: *"På denne baggrund og henset til tiltaltes og F1s forudgående relation, finder retten det bevist, at tiltalte, i disse forhold, er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 242 (...) Parternes forudgående relation oplyses ikke i*

¹⁰⁷ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 13 og afsnit 7.1

¹⁰⁸ Jf. strfl § 1 og Baumbach: *Det strafferetlige legalitetsprincip*, 2008, side 157

¹⁰⁹ TfK 2023.152 V og TfK 2023.89 Ø

¹¹⁰ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 13

dommen, og strfl § 242's bemærkninger uddyber heller ikke nærmere, hvilken type forudgående relation der kan influere på strafbarheden af adfærden. Bemærkningerne synes dog at lægge op til, at bl.a. parternes forudgående relation kan inddrages i grænsetilfælde, hvor adfærden har karakter af almindelig dagligdagsadfærd og ikke umiddelbart fremstår fredskrænkende eller strafbar, jf. citatet side 28. Det fremgår hverken af tilholdslovens forarbejder eller ovenstående domsanalyser, at parternes interne relation kunne indgå i vurderingen af, om der forelå stalking, f.eks. ved at have betydning for overtrædelsernes antal, varighed eller form. Da parternes interne relation formentlig særligt inddrages i vurderingen af, om adfærden er fredskrænkende, og da denne vurdering som nævnt ovenfor ikke skulle foretages efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, er ændringen umiddelbart af mindre relevans for den kriminaliserede adfærd.

I U 2023.2069 V og Glostrup-dommen fremgår det ikke direkte, hvorfor tiltaltes adfærd var egnet til at krænke forurettedes fred. Da der i Glostrup-dommen forelå 426 direkte og indirekte ikke-personlige henvendelser, hvor flere af de direkte henvendelser også indeholdt trusler, har adfærden formentlig særligt ud fra antal og karakter, herunder grovhed, været fredskrænkende. I U 2023.2069 V, har adfærden formentlig også været fredskrænkende ud fra antal og karakter, da der forelå 260-270 ikke-personlige henvendelser med et chikanerende indhold.

Ud fra ovenstående synes det ikke at have betydning for den kriminaliserede adfærd, at adfærden skal være fredskrænkende, eller at forurettedes oplevelse af tiltaltes adfærd indgår i gerningsindholdet efter strfl § 242. Førstnævnte skyldes, at der i de ovenstående domsanalyser blev lagt vægt på flere af de samme momenter, herunder overtrædelsernes antal, varighed og form¹¹¹, ved skyldsvurderingen efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, som domstolene lægger vægt på ved vurderingen af, om adfærden er fredskrænkende efter strfl § 242. Sidstnævnte skyldes, at domstolene ved skyldsvurderingen i de foreliggende domme om strfl § 242, ikke umiddelbart synes at inddrage forurettedes oplevelse af adfærden i større omfang end førhen eller at vurdere adfærden ud fra andre kriterier, f.eks. de ovennævnte fra strfl § 242's bemærkninger. Om domstolene fremover vil lægge vægt på forurettedes oplevelse af adfærden som *utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende* ved skyldsvurderingen efter strfl § 242, og om ny adfærd herved kriminaliseres, må fremtidig retspraksis vise.

8.1.1.2 Systematisk og vedvarende

Det andet gerningsmoment efter strfl § 242 er, at adfærden skal være ”systematisk og vedvarende”. Ifølge strfl § 242's bemærkninger vil en adfærd have denne karakter, når adfærden er gentagen, foregår over en vis periode og indgår i et mønster.¹¹² I gerningsindholdet i tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, indgik også, at overtrædelserne skulle have en ”systematisk og vedvarende karakter”. Tilholdslovens forarbejder uddyber ikke, hvad der nærmere skulle forstås herved. Ud fra de ovenstående domsanalyser kan det dog udledes, at der skulle foreligge

¹¹¹ Afsnit 6.2.1.1 og 6.2.1.2

¹¹² LFF 2021-10-06 nr. 15, side 14 og afsnit 7.2

mere end én overtrædelse, at overtrædelserne skulle være begået over en vis periode, og at overtrædelserne sammen med deres form skulle indgå i et samlet mønster.¹¹³ Som udgangspunkt er forståelsen af ”systematisk og vedvarende” dermed ret ens og kriminaliserer den samme type adfærd. Hvorvidt vurderingen af om adfærden er ”systematisk og vedvarende” er ændret, herunder med hensyn til krænkelsesernes antal, varighed og form samt afvejningen af disse faktorer op imod hinanden, undersøges nedenfor med udgangspunkt i de foreliggende domme om strfl § 242.

I U 2023.2069 V forelå 260-270 fredskrænkelser i form af ikke-personlige henvendelser over en periode på cirka en måned. I TfK 2023.152 V, blev fredskrænkelserne begået over en periode på cirka to måneder, som bestod af et ukendt antal ikke-personlige henvendelser, tre personlige henvendelser og mange øvrige straffelovsovertrædelser.¹¹⁴ I TfK 2023.89 Ø forelå cirka 235 fredskrænkelser, hvoraf to var personlige henvendelser og resten ikke-personlige henvendelser, over en periode på cirka 16 dage. I Næstved-dommen forelå 14 fredskrænkelser i form af 11 direkte og indirekte personlige henvendelser samt tre ikke-personlige henvendelser over en periode på cirka 7,5 måneder. I Glostrup-dommen forelå 426 fredskrænkelser i form af ikke-personlige henvendelser over en periode på cirka to måneder.

Førhen kunne mange overtrædelser i form af ikke-personlige henvendelser eller færre personlige henvendelser og forfølgelser ifølge de ovenstående domsanalyser udgøre et ”mønster” og dermed stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.¹¹⁵ Dette synes også at være tilfældet efter strfl § 242, da det største antal fredskrænkelser foreligger i dommene med få eller ingen personlige henvendelser, jf. U 2023.2069 V, TfK 2023.89 Ø og Glostrup-dommen, og det mindste antal fredskrænkelser foreligger i dommene med flere personlige henvendelser og forfølgelser, jf. Næstved-dommen og TfK 2023.152 V.

Førhen skulle der foreligge mindst 500 overtrædelser, førend adfærden ansås for at være ”systematisk og vedvarende”, når overtrædelserne udelukkende bestod af ikke-personlige henvendelser, jf. U 2019.2402 H.¹¹⁶ Til sammenligning blev der i U 2023.2069 V, afsagt fældende dom, hvor der forelå 260-270 fredskrænkelser i form af ikke-personlige henvendelser, for at adfærden var ”systematisk og vedvarende”. Denne dom antyder en skærpet holdning med hensyn til antallet af krænkelse i form af ikke-personlige henvendelser, for at adfærden anses for ”systematisk og vedvarende” efter strfl § 242. I TfK 2021.272 V forelå 32 overtrædelser, hvor flertallet af overtrædelserne bestod af personlige henvendelser (10), forfølgelser (7) og overtrædelser af opholdsforbud (5).¹¹⁷ Til sammenligning forelå i Næstved-dommen, 14 fredskrænkelser, hvor flertallet (11) udgjorde personlige henvendelser. Dommen antyder en skærpet holdning med hensyn til antallet af krænkelse i form af personlige henvendelser, for at adfærden anses for ”systematisk og vedvarende” efter strfl § 242.

¹¹³ Afsnit 6.2.2

¹¹⁴ Krænkelserne er beskrevet ovenfor i afsnit 8.1.1.1

¹¹⁵ Afsnit 6.2.1.1 og 6.2.1.2

¹¹⁶ Afsnit 6.2.1.1

¹¹⁷ Afsnit 6.2.1.2

I flertallet af dommene¹¹⁸ om strfl § 242 blev størstedelen af fredskrænkelserne imidlertid begået ved ikke-personlig kontakt, især digital kontakt, og der forelå kun få eller ingen personlige henvendelser eller forfølgelser. I disse domme blev krænkelserne også begået over en forholdsvis kort periode og en kortere periode end førhen, hvilket synes at afspejle den massive form for kontakt, som bl.a. den teknologiske udvikling har muliggjort. Fredskrænkelserne blev således begået over en periode på mellem 16 dage og cirka to måneder med et gennemsnit på cirka 2,6 måneder, hvor antallet varierede fra 235 til 426 fredskrænkelser.¹¹⁹ I de ovenstående domme om tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, med et stort antal overtrædelser i form af ingen eller få personlige henvendelser, blev disse begået over en periode på mellem 2,5 og 11 måneder med et gennemsnit på cirka 6,5 måneder, hvor antallet varierede fra mindst 252 til mere end 1.500 overtrædelser.¹²⁰ I TfK 2018.504 Ø forelå godt nok kun 25 overtrædelser, heraf 24 ikke-personlige henvendelser, over en periode på cirka to måneder. Som beskrevet ovenfor har det formentlig haft stor betydning, at tiltalte to gange tidligere var straffet for stalking efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, hvorefter de nye overtrædelser også udgjorde stalking.¹²¹

Det kan herefter konstateres, at et forløb af fredskrænkelser i form af mange intensive – dvs. hyppige og med korte mellemrum – ikke-personlige henvendelser er af kortere varighed end førhen. Efter strfl § 242, kan selv en kortere periode på 16 dage udgøre ”en vis periode” på grund af særligt antallet og intensiteten af henvendelserne (233 ikke-personlige henvendelser og to personlige henvendelser) og dermed være systematisk og vedvarende, jf. TfK 2023.89 Ø. Førhen blev et forløb af overtrædelser i form af hovedsageligt ikke-personlige henvendelser først anset for at være systematisk og vedvarende efter en periode på 2,5 måneder, jf. TfK 2016.1312 V. Et stort antal, hyppige ikke-personlige henvendelser begået over en kortere periode kan umiddelbart udgøre et ”mønster” efter strfl § 242, hvor et stort antal ikke-personlige henvendelser begået over en længere periode førhen kunne udgøre et ”mønster”.

I tre ud af fem domme om strfl § 242 forelå personlige henvendelser og forfølgelser, som tilsammen udgjorde i TfK 2023.152 V, tre ud af et ukendt antal fredskrænkelser¹²², i TfK 2023.89 Ø to ud af 235 fredskrænkelser, og i Næstved-dommen 11 ud af 14 fredskrænkelser. Det var dermed kun i Næstved-dommen, at størstedelen af fredskrænkelserne blev begået ved personlig kontakt og formentlig kun i denne dom, at færre krænkelser i form af personlig kontakt udgjorde et ”mønster” efter strfl § 242. I de ovenstående domsanalyser udgjorde størstedelen af overtrædelserne også ikke-personlige henvendelser, men der forelå dog en eller flere personlig[e] henvendelse[r] og forfølgelse[r] i seks ud af otte domme¹²³, hvor der i tre af dommene¹²⁴

¹¹⁸ U 2023.2069 V, TfK 2023.89 Ø og Glostrup-dommen

¹¹⁹ Se afsnit 8.1.1.1, for fredskrænkelsernes antal og varighed i U 2023.2069 V, TfK 2023.89 Ø og Glostrup-dommen

¹²⁰ TfK 2020.301 V mere end 1.500 overtrædelser begået over cirka 7,5 måneder, U 2019.2402 H, 500 overtrædelser begået over cirka ni måneder, TfK 2017.607 Ø mere end 1.000 overtrædelser begået over cirka syv måneder og TfK 2016.1312 V mindst 252 overtrædelser begået over cirka 2,5 måneder, jf. afsnit 6.2.1.1

¹²¹ Afsnit 6.2.1.3

¹²² Som nævnt ovenfor oplyses det præcise antal fredskrænkelser ikke

¹²³ TfK 2021.272 V, U 2019.1968 H, TfK 2018.504 Ø, TfK 2017.607 Ø, TfK 2017.456 Ø og TfK 2016.1312 V

¹²⁴ TfK 2021.272 V, U 2019.1968 H og TfK 2016.1312 V

forelå et større antal på mellem cirka 18 og 38 overtrædelser i form af personlige henvendelser, forfølgelser og overtrædelser af opholdsforbud.

De få domme, der foreligger om strfl § 242, kan tyde på, at krænkelse i form af mange intensive ikke-personlige henvendelser i højere grad udgjorde – og måske også fremover som følge af udviklingen i digital stalking vil udgøre¹²⁵ – et ”mønster” efter strfl § 242 end færre krænkelse i form af personlige henvendelser og forfølgelser. Dette kan også tyde på, at krænkelses antal og intensitet i flere tilfælde vægtes højere op imod krænkelses varighed og form ved vurderingen af, om adfærden er ”systematisk og vedvarende” og dermed ved afgrænsningen mellem ikke strafbar adfærd og strafbar stalkingadfærd efter strfl § 242. Alle faktorerne ses dog at spille en rolle i afgrænsningen, hvor domstolene foretager en konkret afvejning af faktorerne. I Næstved-dommen synes krænkelses form af personlig kontakt og længere varighed at have vægtet højere i afvejningen op imod det mindre antal.

Ud fra ovenstående kan det tyde på, at domstolene har skærpet vurderingen af, hvor meget der skal til for, at adfærden anses for at være ”systematisk og vedvarende” efter strfl § 242, og at domstolene dermed også kriminaliserer stalkingadfærden på et tidligere stadie end før lovændringen. De foreliggende domme om strfl § 242 synes således at antyde en skærpet holdning til antallet af fredskrænkelser og periodens længde ved ikke-personlig kontakt, og til antallet af fredskrænkelser ved personlig kontakt.

Da der ikke skete frifindelse i de foreliggende domme om strfl § 242, synes der umiddelbart ikke at have været disse lignende grænsetilfælde mellem ikke-stalkingadfærd og strafbar stalkingadfærd som efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.¹²⁶ Det er derfor ikke muligt at sige noget om, hvilke faktorer i afvejningen der konkret medfører, at adfærden ikke er strafbar efter strfl § 242. Hvordan afvejningen bliver i disse grænsetilfælde, må fremtidig retspraksis vise.

8.1.1.3 Kontakt, forfølgelse eller anden chikanerende adfærd

Det tredje gerningsmoment efter strfl § 242 er, at adfærden skal bestå af ”kontakt”, ”følgelse” eller ”anden chikanerende adfærd”.

8.1.1.3.1 Kontakt

Først kan en fredskrænkende adfærd foreligge ved, at tiltalte ”kontakter” forurettede. ”Kontakter” fremgik ikke af ordlyden af tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Dog er og var kontakt kriminaliseret i tilholdslovens § 21, stk. 1 og dagældende stk. 2, da en person kan forbrydes at kontakte en anden person, jf. tilholdslovens § 1. Ligeledes ses det i de ovenstående domsanalyser, at stalkingadfærden omfattede personlige og ikke-personlige henvendelser og dermed

¹²⁵ Afsnit 4.2 og nedenfor afsnit 8.1.1.3 om kontakt

¹²⁶ Afsnit 6.2.2

kriminaliserede kontakt.¹²⁷ De personlige henvendelser bestod typisk af et fysisk møde mellem tiltalte og forurettede. Denne kontaktform omfattes også af strfl § 242, hvor der både i TfK 2023.152 V, TfK 2023.89 Ø og Næstved-dommen forelå fredskrænkelser i form af et fysisk møde mellem tiltalte og forurettede. De ikke-personlige henvendelser bestod hovedsageligt af sms'er, e-mails, beskeder via sociale medier og telefonopkald.¹²⁸ Disse kontaktformer omfattes tillige af strfl § 242, hvor der i samtlige domme forelå en eller flere af disse former for henvendelser, herunder særligt kontakt eller kontaktforsøg på sociale medier. Disse personlige og ikke-personlige kontaktformer er dermed også kriminaliseret efter strfl § 242, og kontaktbegrebet har umiddelbart ikke ændret sig i relation hertil.

Som nævnt ovenfor¹²⁹ er indførelsen af strfl § 242 særligt begrundet i digital stalking, og i bemærkningerne ses et større fokus på den digitale kontakt end før lovændringen, da der oplystes flere sociale og digitale platforme, herunder Facebook, Instagram, Twitter, Skype, Facetime, WhatsApp og Viber,¹³⁰ end i tilholdslovens bemærkninger, hvor alene Facebook og Twitter var nævnt.¹³¹ Dette ses også i U 2023.2069 V, hvor tiltaltes beskeder på Mobilepay til forurettede var omfattet af strfl § 242's kontaktbegreb, og i TfK 2023.89 Ø hvor tiltaltes videodeling af forurettede på det sociale medie TikTok ligeledes var omfattet. Disse kontaktmetoder sås ikke i de ovenstående domsanalyser, hvor tiltaltes kontakt til forurettede via digitale og sociale platforme var begrænset til e-mail, Facebook og Whatsapp.¹³² Ud fra strfl § 242's bemærkninger og retspraksis synes flere og nye former for digital kontakt således at være blevet kriminaliseret

Strfl § 242's almindelige bemærkninger fremhæver også behovet for at have et effektivt strafretligt værn mod digital stalking.¹³³ I ovennævnte eksempel med U 2019.2402 H og U 2023.2069 V¹³⁴ bestod de 500 ikke-personlige henvendelser hovedsageligt af digitale henvendelser i form af beskeder på sociale medier og e-mails i førstnævnte dom, og i sidstnævnte udgjorde flertallet af de 260-270 ikke-personlige henvendelser også digitale henvendelser, herunder cirka 130 beskeder på Mobilepay, cirka 100 e-mails (og 30-40 telefonopkald). Dette kan tyde på, at domstolene har skærpet vurderingen af, hvor mange digitale henvendelser der skal til, førend adfærden udgør stalking, hvilket også synes at være i overensstemmelse med strfl § 242's hensigt.

¹²⁷ Afsnit 6.2.1

¹²⁸ Afsnit 6.2.1.1

¹²⁹ Afsnit 4.2

¹³⁰ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 13

¹³¹ LFF 2011-11-09, nr. 10, side 34

¹³² Afsnit 6.2.1.1

¹³³ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 4

¹³⁴ Afsnit 8.1.1.1

Kontaktbegrebet i strfl § 242 omfatter også indirekte kontaktformer, som både ses i strfl § 242's bemærkninger¹³⁵ og i tre domme¹³⁶, hvilket svarer til retstilstanden efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.¹³⁷ I U 2019.2402 H udgjorde tiltaltes henvendelser til forurettedes familiedlemmer indirekte kontakt. I Glostrup-dommen og Næstved-dommen udgjorde tiltaltes henvendelser til bl.a. forurettedes nærtstående også indirekte kontakt. I sidstnævnte dom havde tiltalte også indirekte kontaktet forurettede ved at placere slik og en muslingeskal på forurettedes adresse. I TfK 2017.456 Ø havde tiltalte ligeledes indirekte kontaktet forurettede ved at placere en pose med morgenbrød, blomster og grøn Stimorol på forurettedes bopæl. Desuden fremgår disse indirekte kontaktformer af strfl § 242's bemærkninger¹³⁸ og tilholdslovens bemærkninger,¹³⁹ og kontakt-begrebet synes derfor ikke i relation til den indirekte kontakt at have ændret sig.

Strfl § 242 omfatter også nonverbal kontakt, men det uddybes ikke i strfl § 242's bemærkninger, hvad der nærmere skal forstås herved. Den almindelige forståelse af begrebet er, kommunikation uden brug af ord, f.eks. kommunikation ved brug af kropssprog, toneleje og mimik.¹⁴⁰ Domstolene synes at anvende samme forståelse af begrebet, da tiltaltes vink til forurettede i Næstved-dommen var omfattet af bestemmelsens kontaktbegreb, hvor byretten udtaler: *"(...) som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, og på en måde der var egnet til at krænke F1's fred, at have vinket til F1, da tiltalte kørte forbi ham i bil, hvorved tiltalte tog kontakt til F1 (...)* Nonverbal kontakt var umiddelbart ikke kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, da denne kontaktform hverken fremgår af tilholdslovens forarbejder eller domsanalyserne. En ny kontaktform omfattes dermed af kontaktbegrebet, hvorved ny adfærd kriminaliseres.

8.1.1.3.2 Forfølgelse

Dernæst kan en fredskrænkende adfærd foreligge ved, at tiltalte "forfølger" forurettede. Efter tilholdslovens § 1, kan en person forbydes at "følge efter" en anden, og en overtrædelse af et sådant forbud kan straffes efter tilholdslovens § 21, stk. 1, og efter den dagældende § 21, stk. 2, kunne "forfølgelse" udgøre stalking. De fysiske former for forfølgelse i strfl § 242 svarer til dem, der følger af tilholdslovens gældende og dagældende regler.¹⁴¹ I TfK 2021.272 V forelå forfølgelse bl.a. i form af tiltaltes fysiske overvågning af forurettede på dennes bopæl. Denne form for fysisk forfølgelse forelå også i TfK 2023.152 V, hvor tiltalte fysisk overvågede forurettede.

Herudover omfatter strfl § 242 også digitale former for forfølgelse såsom indsamling af informationer om forurettedes gøren og laden ved brug af digitale metoder, f.eks. gps-udstyr eller

¹³⁵ Afsnit 7.2

¹³⁶ TfK 2023.89 Ø, Næstved-dommen og Glostrup-dommen

¹³⁷ Afsnit 5.1.1 og 6.2.1

¹³⁸ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 14

¹³⁹ LFF 2011-11-09 nr. 10, side 34

¹⁴⁰ <https://ssh-moedetmedborgeren.ibog.gyldendal.dk/?id=263&loopRedirect=1>

¹⁴¹ Afsnit 5.1.1 og 6.2.1.2

hacking af forurettedes smartphone, webcam, e-mailkonto mv. Digital forfølgelse fremgår ikke af tilholdslovens forarbejder, men ud fra domsanalyserne udgjorde informationsindsamling via gps også forfølgelse efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, jf. TfK 2021.272 V og U 2019.1968 H.¹⁴² Det fremgår imidlertid ikke af domsanalyserne, at informationsindsamling via hacking kunne udgøre forfølgelse. I relation hertil synes begrebet ”forfølgelse” at skulle fortolkes bredere og dermed at kriminalisere ny ”forfølgende” adfærd, som den teknologiske udvikling har muliggjort. Da der ikke forelå digital forfølgelse i nogen af dommene om strfl § 242, kan det ikke efterprøves, om det er tilfældet.

På baggrund af tilholdslovens forarbejder og ovenstående domsanalyser¹⁴³ krævede forfølgelse efter tilholdslovens regler, at tiltalte var fysisk synlig for forurettede. I vurderingen af forfølgelsen lagde retten vægt på, at forurettede i U 2019.1968 H, så tiltalte parkere og færdes nær forurettedes bopæl, og at de forurettede i TfK 2021.272 V så tiltalte følge efter dem i bil udover tiltaltes gps-montering. Dette fysiske synlighedskrav synes hverken at fremgå af strfl § 242 eller bemærkningerne hertil. I den ovennævnte TfK 2023.152 V, ses heller ikke et fysisk synlighedskrav, da forurettede først ”så” tiltaltes overvågning af forurettedes bopæl fra en parkeringsplads nær bopælen efter at have opsat og gennemgået videoovervågning fra parkeringspladsen. Tiltalte har således ikke været fysisk synlig for forurettede, imens overvågningen stod på, og retten har umiddelbart ikke tillagt denne ”manglende” fysiske synlighed betydning. På baggrund heraf kan der argumenteres for, at forfølgelse ikke længere kræver fysisk synlighed, og at forfølgende adfærd, som forurettede ikke eller eventuelt først efterfølgende registrerer, også kriminaliseres efter strfl § 242.

8.1.1.3.3 Anden chikanerende adfærd

Sidst kan en fredskrænkende adfærd foreligge ved, at tiltalte ”på anden måde chikanere(r)” forurettede. Tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, indeholdt ordet ”chikane”, som umiddelbart er enslydende. Ifølge strfl § 242’s bemærkninger skal begrebet forstås bredt og kan omfatte almindelig dagligdagsadfærd, der ud fra en samlet vurdering af særligt gerningspersonens og forurettedes forudgående relation og adfærdens hyppighed kan karakteriseres som chikane. Som eksempler på chikanerende adfærd nævnes bestilling af varer til levering hos forurettede eller rygtespredning, samt øvrige lovovertrædelser som falsk anklage, hærværk, mv.¹⁴⁴

Hverken tilholdslovens forarbejder eller de ovenstående domsanalyser har klart fastlagt, hvilken type adfærd der udgør ”chikane”. Førhen kunne overtrædelsernes antal og hyppighed i sig selv udgøre ”chikane”, uden at henvendelserne mv. i sig selv havde et chikanerende, truende eller lignende indhold.¹⁴⁵ I Glostrup-dommen har det formentlig ligeledes været særligt krænkelsesernes antal og hyppighed (426 krænkelse på cirka to måneder), der udgjorde chikane, hvor det nok også havde betydning, at flere af henvendelserne havde et truende indhold. Tidligere

¹⁴² Afsnit 6.2.1.2

¹⁴³ Afsnit 5.1.1 og 6.2.1.2

¹⁴⁴ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 13 og afsnit 7.2

¹⁴⁵ Afsnit 6.2.2

kunne tiltaltes øvrige lovovertrædelser, der blev begået som led i stalkingen, også udgøre chikane, herunder f.eks. tyveri, hærværk og trusler, jf. U 2019.1968 H.¹⁴⁶ Dette ses også i TfK 2023.152 V, hvor byretten udtalte følgende (som landsretten tiltrådte): *”Efter antallet af og karakteren af forholdene finder retten det bevist, at tiltalte ved sin adfærd har krænket F1’s fred (...)”* Som beskrevet ovenfor¹⁴⁷ omfattede størstedelen af krænkelserne i dommen øvrige straffelovsovertrædelser, hvilket sammenholdt med antallet af krænkelser formentlig har udgjort chikane. I relation hertil synes ”chikane-begrebet” ikke at have ændret sig, hvorefter chikane stadig kan bestå af et stort antal, hyppige krænkelser eller flere strafbare forhold begået som led i stalkingen.

Derudover kan almindelig dagligdagsadfærd, bl.a. som følge af parternes forudgående relation, antage karakter af chikane efter strfl § 242. I Næstved-dommen ses et konkret eksempel herpå, hvor byretten med henvisning til parternes forudgående relation fandt, at tiltaltes to vink og hilsen ved ”hej” udgjorde chikane. I TfK 2017.607 Ø bestod chikanen bl.a. af, at tiltalte bestilte nye koder fra SKAT og Telenor til forurettede, og dagligdagsadfærd kunne dermed også forhen udgøre chikane. I retspraksis om tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, indgik parternes forudgående relation umiddelbart ikke i vurderingen af, om adfærden antog karakter af chikane. At dette moment indgår i vurderingen efter strfl § 242 er derfor nyt og medfører formentlig, at almindelig dagligdagsadfærd i større omfang vil kunne udgøre chikane og dermed kriminaliseres. Dette synes dommene også at understøtte, da adfærd i form af vink og hilsen isoleret set fremstår mindre chikanerende end uanmodet bestilling af koder mv. i en andens navn.

8.1.2 Tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet

Ifølge forarbejderne til tilholdsloven og domsanalyserne ovenfor¹⁴⁸ kunne tiltaltes tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet forhen indgå i vurderingen af, om der forelå stalking, hvor særligt tiltaltes tidligere overtrædelser af tilhold mv. og overtrædelser af strfl § 266 om trusler indgik i dommene. Bemærkningerne til strfl § 242 nævner ikke noget om, at tiltaltes tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet kan indgå i vurderingen af, om gerningsindholdet er realiseret. Det fremgår dog, at tiltaltes tidligere domme for stalking eller overtrædelser af tilhold mv. kan indgå som en skærpende omstændighed ved straffastsættelsen.¹⁴⁹ Ud fra strfl § 242’s bemærkninger synes gerningsindholdet i relation hertil at have ændret sig. Denne ændring ses imidlertid ikke i TfK 2023.89 Ø, hvor tiltaltes tidligere domme for ligeartet kriminalitet indgik i byrettens skyldsvurdering efter strfl § 242¹⁵⁰: *”(...)og at de har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane, og derfor er omfattet af straffelovens § 242. Der er herved lagt vægt på overtrædelsernes karakter og antal samt tiltaltes tidligere dom af 24. februar 2022 for at have fremsat trusler og udøvet vold mod F2”*

¹⁴⁶ Afsnit 6.2.1.4

¹⁴⁷ Afsnit 8.1.1.1

¹⁴⁸ Afsnit 5.3.2 og 6.2.1.3

¹⁴⁹ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 15

¹⁵⁰ Landsretten tog kun stilling til udvisningsspørgsmålet i sagen.

Da hverken strfl § 242's ordlyd eller bemærkninger lægger op til, at tiltaltes tidligere domme skal indgå i gerningsindholdet, virker dette moment domsstolsskabt. Da tiltalte også i Næstved-dommen og Glostrup-dommen tidligere var straffet for samme eller ligeartet kriminalitet, uden at dette indgik i rettens skyldsvurdering efter strfl § 242, synes det også at være forbundet med en vis usikkerhed.¹⁵¹ Det synes også at stride mod principperne om uskyldsformodning, jf. EU's Charter art. 48 og *ne bis in idem-princippet*, jf. art. 50,¹⁵² hvorefter en person ikke kan strafforfølges for den samme forbrydelse to gange, og allerede strafforfulgte lovovertrædelser, herunder tidligere domme for overtrædelser af tilhold eller stalking, synes derfor ikke at skulle indgå som et moment i vurderingen af, om nye hændelser udgør stalking.

8.1.3 Samtidig pådømmelse af øvrige lovovertrædelser

Ud fra tilholdslovens forarbejder og ovenstående domsanalyser¹⁵³ kunne tiltaltes øvrige lovovertrædelser begået samtidigt med og i flere tilfælde som led i stalkingen førhen indgå i vurderingen af, om der forelå stalking. Dette fremgår ikke af strfl § 242's bemærkninger, og der ses dermed umiddelbart en ændring i, at de øvrige lovovertrædelser ikke synes at skulle indgå i vurderingen af gerningsindholdet. Denne ændring ses heller ikke i retspraksis om strfl § 242, da både tiltaltes øvrige straffelovsovertrædelser og ikke-personlige henvendelser indgik i tiltalen efter strfl § 242 og rettens vurdering af, at gerningsindholdet var realiseret i TfK 2023.152 V. I dommen synes disse øvrige mere åbenbare straffelovsovertrædelser at have haft stor betydning for rettens vurdering af, at tiltaltes adfærd var fredskrænkende og udgjorde stalking.¹⁵⁴ Dette skyldes formentlig, at det har været nemmere at bevise stalkingadfærden, da en del af tiltaltes adfærd allerede var kriminaliseret ved andre straffelovsovertrædelser, der forelå flere beviser for. Dette har formentlig skabt mindre tvivl ved vurderingen af tiltaltes handlinger og ligeledes udgjort et væsentligt bevis for tiltaltes forsæt, jf. lige nedenfor. Som nævnt ovenfor havde det formentlig også i TfK 2023.89 Ø og Næstved-dommen betydning for rettens vurdering af tiltaltes fredskrænkende adfærd, at krænkelserne tillige udgjorde overtrædelser af tilhold.¹⁵⁵

Sammenfattende kan tiltaltes øvrige straffelovsovertrædelser ligesom førhen indgå i vurderingen af, om gerningsindholdet er realiseret, trods strfl § 242's bemærkninger ikke nævner noget herom. Tilstedeværelsen af øvrige lovovertrædelser er dog ikke en forudsætning for at realisere gerningsindholdet efter strfl § 242, hvilket ses i U 2023.2069 V, hvor der ikke forelå øvrige lovovertrædelser. De øvrige lovovertrædelser kan dog gøre det bevismæssigt nemmere, hvor det formentlig i ovennævnte TfK 2023.152 V, havde været sværere at vurdere tiltaltes adfærd og forsæt, såfremt tiltaltes ikke-personlige henvendelser udelukkende havde foreligget.

¹⁵¹ I Næstved-dommen to gange tidligere straffet for overtrædelser af tilhold, jf. tilholdslovens § 21, stk. 1 og én gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 216, stk. 2 (voldtægt af mindreårig). I Glostrup-dommen tidligere straffet for overtrædelser af tilhold, jf. tilholdslovens § 21 og overtrædelse af strfl § 266 (trusler)

¹⁵² EU's Charter om Grundlæggende rettigheder. Princippet er også afgrænset nærmere i dansk strafferet i strfl § 10 a

¹⁵³ Afsnit 5.3.2 og 6.2.1.4

¹⁵⁴ Afsnit 8.1.1.1

¹⁵⁵ Afsnit 8.1.1.1

8.1.4 Det subjektive gerningsindhold

Det subjektive gerningsindhold er uændret, da overtrædelse af strfl § 242 kræver forsæt. Det skal dog undersøges, om forsætsvurderingen har ændret sig i kraft af, at straf for stalking ikke længere forudsætter gentagne overtrædelser af et forudgående tilhold mv. I dommene om strfl § 242 har domstolene ikke – ligesom i de ovenstående domsanalyser – foretaget en egentlig prøvelse af tiltaltes forsæt, hvilket formentlig skyldes det ovenfor anførte om domstolenes behandling af forsættet i dansk strafferet.¹⁵⁶ Dog kan visse forhold vedrørende forsætsvurderingen efter strfl § 242 udledes af dommene, som behandles i det følgende.

I sager hvor et forudgående tilhold mv. overtrædes gentagne gange, ses hverken i strfl § 242's bemærkninger¹⁵⁷ eller retspraksis nogen ændring i vurderingen af samt beviset for tiltaltes forsæt. I to domme om strfl § 242, forelå et forudgående tilhold mv.¹⁵⁸, hvor beviset for tiltaltes forsæt – ligesom i de ovenstående domsanalyser¹⁵⁹ – blev afledt af de mere objektive omstændigheder, herunder krænkelsernes antal, varighed og form samt forurettedes og vidners forklaringer. Dette kommer bl.a. til udtryk i byrettens begrundelse i TfK 2023.89 Ø: ”Efter en samlet bedømmelse finder retten, at tiltaltes henvendelser efter deres indhold og karakter har været egnet til at krænke F2's fred (...) Der er herved lagt vægt på overtrædelsernes karakter og antal (...)” I Næstved-dommen udgjorde en vidneforklaring et direkte bevis for tiltaltes forsæt: ”Navnlig efter den sikre og troværdige forklaring, der er afgivet af A er det bevist, at tiltalte som angivet i anklageskriftets forhold 4-6 henvendte sig til A, og at det skete med den hensigt, at opnå kontakt til F1. Retten finder det derfor bevist, at tiltalte er skyldig i disse forhold.”

I begge domme blev de skriftlige og digitale beviser, herunder sms'er, henvendelser på sociale medier, e-mails, billeder, videoer, videoovervågning og filmoptagelser, tillagt stor vægt ved rettens vurdering af skyldsspørgsmålet og dermed tiltaltes forsæt, jf. byrettens begrundelse i Næstved-dommen: ”Efter bevisførelsen, herunder navnlig de forklaringer, der er afgivet af F1 og D samt de foreviste filmoptagelser, er det bevist, at tiltalte er skyldig i dette forhold.” Det forudgående tilhold mv. sammen med sagens objektive omstændigheder fungerer ligesom førhen som bevis for tiltaltes forsæt efter strfl § 242.

I sager uden et forudgående tilhold mv. kan forsættet efter strfl § 242 bevises ved tiltaltes tilståelse med støtte fra sagens øvrige oplysninger, hvilket ses i U 2023.2069 V og Glostrup-dommen, som de to domme om strfl § 242, der blev behandlet som tilståelsessager. I Glostrup-dommen afgav tiltalte følgende tilståelse: ”at han fra den 12. februar 2022 godt var klar over, at forurettede ikke ønskede at han kontaktede hende, idet hun ikke svarede på hans henvendelser”, hvorefter der ikke kan have været tvivl om tiltaltes forsæt, uanset at der ikke forelå et forudgående tilhold. Det havde formentlig også betydning for forsætsvurderingen, at tiltalte

¹⁵⁶ Afsnit 6.2.1.5

¹⁵⁷ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 14-15 og afsnit 7.3

¹⁵⁸ Tilhold og opholdsforbud i TfK 2023.89 Ø og tilhold i Næstved-dommen

¹⁵⁹ Afsnit 6.2.1.5

var bekendt med, at forurettede havde ansøgt om et nyt tilhold, som strfl § 242's bemærkninger også forudsatte.¹⁶⁰ At tiltaltes tilståelse kan udgøre en væsentlig del af beviset for tiltaltes forsæt, er ikke ændret i forhold til forsætsvurderingen efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.¹⁶¹

Man kunne umiddelbart forestille sig, at vurderingen af samt beviset for tiltaltes forsæt efter strfl § 242 vanskeliggøres i sager, hvor der hverken foreligger et forudgående tilhold mv. eller en tilståelse, og at muligheden for strafforfølgning efter strfl § 242, dermed indsnævres. Uden det forudgående tilhold mv. er gerningspersonen ikke blevet gjort bekendt med, at adfærden er uønsket og kan være strafbar. Særligt stalkingens karakter af at kunne udgøre almindelig dagligdagsadfærd, synes at kunne give anledning til betænkeligheder med hensyn til tiltaltes forsæt i disse grænsetilfælde, som bl.a. var en af årsagerne til, at Strafferetsplejeudvalget tidligere afslog en selvstændig kriminalisering af denne type forbrydelse.¹⁶²

I strfl § 242's bemærkninger nævnes to tilfælde, hvor der bl.a. vil foreligge forsæt, herunder at forurettede på en klar og utvetydig måde – verbalt eller nonverbalt – har frabedt sig kontakt mv., eller at adfærden har en sådan varighed, intensitet og grovhed, at det måtte stå klart for tiltalte, at der er tale om en krænkelse af forurettedes fred.¹⁶³

I førstnævnte tilfælde vil der ikke være tvivl om tiltaltes forsæt, hvis forurettede kan dokumentere, f.eks. skriftligt eller digitalt, at have frabedt sig kontakt mv. Bevisvanskeligheder synes dog at kunne opstå, hvis forurettedes afvisning kun foreligger verbalt eller nonverbalt, og der ikke foreligger yderligere objektive beviser for tiltaltes forsæt. I disse sager vil domstolene ofte være nødsaget til at vurdere forsættet ud fra forurettedes og tiltaltes forklaringer samt troværdigheden af disse. I Glostrup-dommen forelå forurettedes afvisning kun implicit i form af ignorering af tiltaltes henvendelser. Afvisningen synes dog alligevel at have et udgjort et bevis for tiltaltes forsæt og

støttet tilståelsen, selvom der forelå ikke nogen direkte afvisning ved et dokumenterbart bevis. Tilståelsen har selvfølgelig haft væsentlig betydning for forsætsvurderingen, herunder tiltaltes forklaring om at være bekendt med at kontakten var uønsket, jf. citatet ovenfor.

I relation til sidstnævnte tilfælde kan det overvejes, om det bliver vanskeligt at bevise tiltaltes fortsæt, da domstolene synes at skulle foretage en svær vurdering af, hvornår tiltaltes adfærd er så grov mv., at tiltalte ”klart” har haft forsæt til at udøve stalkingen. I de groveste stalkingsager, hvor varigheden, intensiteten og grovheden af stalkingadfærden er fremtrædende, vil der formentlig sjældent være tvivl om forsættet. Omvendt synes det vanskeligere at bevise forsættet i de såkaldte grænsetilfælde, hvor stalkingen har karakter af almindelig dagligdagsadfærd, og hvor tiltalte kan befinde sig i en negativ faktisk vildfarelse¹⁶⁴ angående adfærdens karakter

¹⁶⁰ LFF 2021-10-06 nr. 15, side 15 og afsnit 7.3

¹⁶¹ Afsnit 6.2.1.5

¹⁶² Afsnit 4.1

¹⁶³ Afsnit 7.3 og LFF 2021-10-06 nr. 15, side 15

¹⁶⁴ Baumbach: *Strafferettens almindelige del*, 2022, side 232-233

og fejlagtigt tro, at adfærden er ønsket, hvilket vil kunne udelukke forsæt til realisering af gerningsindholdet.

TfK 2023.152 V er den eneste af de fem domme om strfl § 242, hvor der ikke foreligger et forudgående tilhold mv. eller en tilståelse. Dommen kan benyttes til at efterprøve, om de ovennævnte vanskeligheder med hensyn til vurderingen af samt beviset for tiltaltes forsæt kan bekræftes. Ved skyldsvurderingen lagde byretten vægt på krænkelse-ernes antal og karakter. Som nævnt ovenfor¹⁶⁵ omfattede krænkelse-erne et stort antal (14) øvrige straffelovsovertrædelser og flere ikke-personlige henvendelser. Dommen må derfor anses som en de ovennævnte grove stalkingsager. Intensiteten og grovheden af stalkingadfærden har formentlig haft stor betydning for tiltaltes forsæt, da tiltalte ud fra adfærdens karakter umiddelbart ikke kan have været i tvivl om, at adfærden var uønsket og ulovlig.

Derudover har de omstændigheder, som retten har lagt vægt på i skylds- og forsætsvurderingen ved de øvrige straffelovsovertrædelser, formentlig også haft betydning for tiltaltes forsæt efter strfl § 242. Heri indgik bl.a. videomateriale, sms'er, beskeder på sociale medier, forurettedes og vidners forklaringer. Dokumentation af indholdet af sms'er og beskeder på sociale medier til forurettede udgjorde bl.a. bevis for, at tiltalte havde fremsat trusler og begået hærværk mod forurettede. Eftersom disse øvrige straffelovsovertrædelser også har været en del af stalkingen, er tiltaltes forsæt til stalkingen formentlig også blev afledt af disse objektive omstændigheder og beviser. Ud fra stalkingadfærdens intensitet og grovhed bestyrket af de objektive beviser herfor, synes det at måtte stå klart for tiltalte, at forurettedes fred blev krænkede. Da tiltaltes stalkingadfærd i langt mindre grad udgjorde almindelig dagligdagsadfærd, synes der ikke at have foreligget de ovennævnte bevisvanskeligheder, og dommen kan derfor hverken be- eller afkræfte disse.

Vedrørende tiltaltes husfredskrænkelser (strfl § 264) foretog retten en egentlig vurdering af forsættet – hvilket formentlig skyldes, at tiltalte nægtede at have forsæt – hvor forurettedes forklaring udgjorde et bevis for forsættet: *"F1 har forklaret, at hun tydeligt havde gjort det forbi med T, inden han kom på besøg første gang, og at han den anden gang flere gange fik at vide, at han ikke var velkommen. Retten finder det efter F1's forklaring godt gjort, at tiltalte inden han opsøgte hende den 25. februar godt var klar over, at hun ikke længere ønskede et forhold til ham, og han derfor ikke kunne have en forventning om, at han kunne gå ind i lejligheden uden tilladelse, hvilket også må have stået klart for ham (...)* Forurettede havde én gang afvist tiltalte skriftligt og ellers mundtligt. Forurettedes forklaring om de gentagne afvisninger har formentlig også udgjort et bevis for tiltaltes forsæt efter strfl § 242, særligt henset til at flere af de samme momenter ses at indgå i forsætsvurderingen efter begge bestemmelser. Selvom forurettedes afvisninger ikke var dokumenteret skriftligt eller digitalt, udgjorde de et bevis for forsættet, hvor det også havde betydning, at retten fandt forurettedes forklaringer troværdige.

¹⁶⁵ Afsnit 8.1.1.1

Derudover ses også, at byretten ved skyldsvurderingen efter strfl § 266 (som også var en del af stalkingen) vægtede forurettedes forklaring om, at tiltalte telefonisk havde fremsat trusler, højere end tiltaltes forklaring: ”*Uanset tiltaltes forklaring finder retten det efter FI's forklaring, som anses for sikker og troværdig, det bevist, at tiltale har fremsat truslerne eller lignende.*” I TfK 2023.89 Ø tilsidesatte domstolene ligeledes tiltaltes forklaring bl.a. med henvisning til forurettedes forklaring. At forurettedes forklaringer vægtes højere end tiltaltes forklaringer ved skyldsvurderingen og udgør et bevis for tiltaltes forsæt, sås også i de ovenstående domsanalyser.¹⁶⁶ TfK 2023.152 V – og til dels Glostrup-dommen – synes derfor i et vist omfang at kunne afkræfte, at der vil opstå bevisvanskeligheder med hensyn til tiltaltes forsæt, når forurettedes afvisning kun foreligger verbalt, da afvisningen alligevel synes at have stor betydning for tiltaltes forsæt, hvilket tilsvarende gælder for forurettedes (troværdige) forklaringer.

Ud fra ovenstående, særligt TfK 2023.152 V, kan det tyde på, at der ikke er de store vanskeligheder med hensyn til at bevise eller vurdere tiltaltes forsæt, selvom der ikke foreligger gentagne overtrædelser af et forudgående tilhold mv. eller en tilståelse, da domstolene også i disse sager synes at aflede beviset for tiltaltes forsæt af de mere objektive omstændigheder. Skriftlige og digitale beviser sammen med forklaringer kan som udgangspunkt løfte beviset for tiltaltes forsæt efter strfl § 242, og forsætsvurderingen synes således ikke som sådan at have ændret sig fra førhen. I de tilfælde, hvor der hverken foreligger skriftlige eller digitale beviser, vil det dog formentlig være vanskeligere at bevise og vurdere tiltaltes forsæt, særligt i de ovennævnte grænsetilfælde. De få foreliggende domme om strfl § 242 tyder dog på, at domstolene i et vist omfang vurderer tiltaltes forsæt ud fra forurettedes forklaringer og tillægger disse stor vægt, trods der ikke foreligger objektive beviser herfor, jf. til dels TfK 2023.152 V og Glostrup-dommen. Henset til det høje beviskrav i straffesager¹⁶⁷, og at der i alle dommene om strfl § 242 forelå flere skriftlige og digitale beviser om bestemmelsens objektive forhold, kan forurettedes forklaringer som udgangspunkt ikke løfte beviset for tiltaltes forsæt alene, som derfor vil kunne kræve en vanskelig bevisførelse af bl.a. parternes forudgående relation, forurettedes og tiltaltes forklaringer.

9 KONKLUSION

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at indførelsen af strfl § 242 på flere måder har betydning for den kriminaliserede adfærd, herunder ved at kriminalisere adfærd der ikke var kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2.

Det strafferetlige værn mod uønsket kontakt, forfølgelse eller chikane har ændret sig fra at være en skærpende omstændighed ved straffastsættelsen for overtrædelser af tilhold mv. til nu at være selvstændigt kriminaliseret i strfl § 242, hvorefter gentagne overtrædelser af et forudgående tilhold mv. ikke længere er en strafbarhedsbetingelse. Dernæst er det efter strfl § 242 en

¹⁶⁶ Afsnit 6.2.1.5

¹⁶⁷ Baumbach: *Straffeprocessens katekismus*, 2021, side 165

strafbarhedsbetingelse, at adfærden skal være fredskrænkende, hvor det førhen var en betingelse for at meddele et tilhold mv.¹⁶⁸ Dette gerningsmoment synes dog at kunne skabe fortolkningstvivl, da det er uklart ud fra ordlyden, bemærkningerne og retspraksis, hvad der udgør ”fredskrænkelser” efter strfl § 242.

Gerningsindholdet i strfl § 242 kriminaliserer som udgangspunkt samme former for systematisk og vedvarende kontakt, forfølgelse og chikane som tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Den foreliggende retspraksis om strfl § 242 kan dog tyde på, at domstolene har skærpet vurderingen af, hvor meget der skal til for, at adfærden anses for at være ”systematisk og vedvarende”, og at stalkingadfærden dermed kriminaliseres på et tidligere stadie end før lovændringen. Retsspraksis synes således at antyde en skærpet holdning til antallet af fredskrænkelser og periodens længde ved ikke-personlig kontakt, jf. U 2023.2029 V, og antallet af fredskrænkelser ved personlig kontakt, jf. Næstved-dommen.

Da hensigten med strfl § 242 særligt var at sætte ind over for digital stalking, er flere og nye former for digital kontakt og forfølgelse blevet kriminaliseret, og domstolene har umiddelbart skærpet vurderingen af, hvor mange digitale henvendelser der skal til, førend adfærden udgør stalking, jf. U 2023.2069 V.

Desuden kriminaliserer strfl § 242, nonverbal kontakt og formentlig også ikke-synlig forfølgende adfærd, jf. TfK 2023.152 V, som umiddelbart ikke var kriminaliseret efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2. Endvidere kan almindelig dagligdagsadfærd formentlig i videre omfang udgøre chikane og dermed blive kriminaliseret end før lovændringen som følge af, at parternes forudgående relation indgår i vurderingen af chikanen efter strfl § 242.

Tiltaltes tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet kan formentlig ligesom efter tilholdslovens dagældende § 21, stk. 2, indgå i vurderingen af, om gerningsindholdet er realiseret. Da dette hverken fremgår af strfl § 242’s ordlyd eller bemærkninger, og i øvrigt kun indgik i skyldsvurderingen i én dom om strfl § 242, jf. TfK 2023.89 Ø, synes det at skulle afklares i fremtidig retspraksis, om tiltaltes tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet fremover skal indgå i skyldsvurderingen efter strfl § 242.

Endvidere er der ikke sket nogen ændring i, at tiltaltes øvrige lovovertrædelser kan indgå i vurderingen af, om gerningsindholdet er realiseret efter strfl § 242, jf. TfK 2023.152 V, og at anden kriminalitet begået som led i stalkingen har en væsentlig betydning for skyldsvurderingen. Disse kan også gøre det nemmere at bevise stalkingen, både i relation til det objektive og det subjektive gerningsindhold.

Derudover er der formentlig ikke sket de store ændringer ved vurderingen af samt beviset for tiltaltes forsæt efter strfl § 242, selvom der ikke er meddelt et forudgående tilhold mv. Beviset for tiltaltes forsæt kan – ligesom før lovændringen – løftes af de mere objektive omstændigheder, hvor skriftlige og digitale beviser sammen med forklaringer synes at kunne dokumentere

¹⁶⁸ Som det fortsat er, jf. tilholdslovens §§ 2 og 4, hvor overtrædelser kan straffes efter § 21, stk. 1

tiltaltes hensigt mv. Dog vanskeliggøres beviset for tiltaltes forsæt formentlig, hvis der ikke foreligger flere skriftlige og digitale beviser om bestemmelsens objektive forhold, som kan bruges til at fastlægge tiltaltes subjektive forhold. Her vil beviset for tiltaltes forsæt formentlig kræve en vanskelig bevisførelse af bl.a. parternes forudgående relation, forurettedes og tiltaltes forklaringer, især i grænsetilfældene mellem almindelig ikke-straftbar dagligdagsadfærd og straftbar stalkingadfærd.

Da strfl § 242 stadig er forholdsvis ny, og retspraksis om bestemmelsen endnu er begrænset, må fremtidig retspraksis vise, hvor stor betydning strfl § 242 får for den kriminaliserede adfærd samt omfanget af den nykriminaliserede adfærd. Ud fra afhandlingens undersøgelser, herunder af den foreliggende retspraksis om strfl § 242, synes der ikke at være tvivl om, at strfl § 242 allerede har fået betydning for den kriminaliserede adfærd ved bl.a. at kriminalisere ny adfærd som stalking og ved at skærpe vurderingen af stalkingadfærden.

10 Litteraturliste

Litteratur

- Baumbach, Trine: *Det strafferetlige legalitetsprincip – hjemmel og fortolkning*, 2008, Djøf Forlag (citeret Baumbach: *Det strafferetlige legalitetsprincip*, 2008)
- Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: *Strafferettens almindelige del – Det strafferetlige ansvar*, 2. udgave, 2022, Djøf Forlag (citeret Baumbach: *Strafferettens almindelige del*, 2022)
- Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: *Straffeprocessens katekismus*, 2021, Djøf Forlag (citeret Baumbach: *Straffeprocessens katekismus*, 2021)
- Evald, Jens: *Juridisk teori, metode og videnskab*, 2. udgave, 2020, Jurist- og Økonomforbundets Forlag (citeret Evald: *Juridisk metode*, 2020)
- Madsen, Lasse Lund: *Strafferet 1 – Ansaret*, 2020, 6. udgave, Djøf Forlag (citeret Madsen: *Ansaret*, 2020)
- Nielsen, Gorm Toftegaard og Holst, Nicolaj Sivan: *Straffesagens gang*, 7. udgave, 2020, Djøf Forlag (citeret Toftegaard: *Straffesagens gang*, 2020)

Danske love

- Lov nr. 126 af 15. april 1930 Borgerlig Straffelov (citeret L 1930-04-15 nr. 126)
- Lov om bortvisning og beføjelse til at meddele tilhold mv. nr. 449 af 9. juni 2004 (Citeret – Lov nr. 449 af 09/06 2004)
- Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning nr. 112 af 3. februar 2012 (citeret - L 2012-02-03 nr. 112)

- Lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning nr. 1724 af 27. december 2016 (indførelse af strakstilhold) (citeret L 2016-12-27 nr. 1724)
- Lovbekendtgørelse nr. 1360 af 28. september 2022 Straffeloven (Straffeloven)
- Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (selvstændig bestemmelse om stalking), nr. 2800 af den 28. december 2021 (citeret L 2021-12-28 nr. 2600)

Artikler, rapporter og undersøgelser

- Dansk Stalking Center: ”*Digital Stalking*”, januar 2023. Hentet den 5. maj 2023 fra: <https://usercontent.one/wp/danskstalkingcenter.dk/wp-content/uploads/2023/01/Rapport-Digital-Stalking.pdf?media=1670324017>
- Justitsministeriets Forskningskontor: ”*Omfanget og karakteren af stalking*”, oktober 2018. Hentet den 10. februar 2023 fra: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2018/rapport_omfanget_og_karakteren_af_stalking_ii.pdf

Betænkninger, cirkulærer og lovforslag

- Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 11075 af den 12. februar 1990: Cirkulæreskrivelse til politimestrene (politidirektøren i København) om behandlingen af sager om meddelelse af advarsler i henhold til straffelovens § 265 (citeret CIRK nr. 11075 12/02/1990)
- Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalg: Betænkning nr. 1526 om Tilhold, opholdsforbud og bortvisning, 2011 (citeret KBET 2011 nr. 1526). Hentet fra Karnov Group.
- L 10, 2011-12: Justitsministerens bemærkninger til lovforslaget, Folketingstidende 2011-12, Tillæg A. Forslag til Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (citeret LFF 2011-11-09 nr. 10). Hentet den 21. februar 2023 fra: https://www.ft.dk/samling/20111/lovforslag/L10/som_fremsat.htm
- L 15, 2021-22: Justitsministerens bemærkninger til lovforslaget, Folketingstidende 2021-22 Tillæg A. Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (styrket indsats mod stalking) (citeret LFF 2021-10-06 nr. 15). Hentet den 21. februar 2023 fra: https://www.ft.dk/samling/20211/lovforslag/L15/som_fremsat.htm

Hjemmesider

- Danmarks Statistik, Kriminalitet 2022, graf over udviklingen i anmeldelser af vold 1990-2022, 23. februar 2023: <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=40254> (senest brugt den 27. maj 2023)
- Gyldendal, ibog: *Mødet med borgeren*, kapitel 1 Kommunikation: <https://ssh-moedet-medborgeren.ibog.gyldendal.dk/?id=263&loopRedirect=1> (senest brugt den 5. maj 2023)

Danske domme

Ugeskrift for Retsvæsen

U 2018.543/1 Ø
U 2019.1968 H
U 2019.2402 H
U 2022.644 H
U 2023.2069 V

Tidsskrift for Kriminalret

TfK 2015.957 V
TfK 2015.979 Ø
TfK 2016.1294 Ø
TfK 2016.1419 Ø
TfK 2016.1312 V
TfK 2017.456 Ø
TfK 2017.607 Ø
TfK 2017.628 V
TfK 2018.27 V
TfK 2018.504 Ø
TfK 2019.982/2
TfK 2020.301 V
TfK 2020.387 Ø
TfK 2020.461 V
TfK 2021.272 V
TfK 2022.94 V
TfK 2022.98 V
TfK 2022.209 V
TfK 2023.89 Ø
TfK 2023.152 V

Utrykte domme

Retten i Næstveds dom af 13. april 2022

Retten i Glostrups dom af 11. april 2022

11 Bilag

Bilag 1: Skemaoversigt over domme om tilholdslovens § 21, stk. 1 og dagældende stk. 2

Bilag 2: Retten i Næstveds dom af 13. april 2022

Bilag 3: Retten i Glostrups dom af 11. april 2022

Bilag 4: Skemaoversigt over domme om strfl § 242

BILAG 1: SKEMA OVER DOMME OM TILHOLDSLOVENS § 21, STK. 1

Domsnummer	Antallet af henvendelser	Periodens varighed	Henvendelsernes form (personlige/ikke-personlige henvendelser eller forfølgelser)	Tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet
U 2022.644 H	5	Cirka 1,5 måneder	Ikke-personlige henvendelser	Én gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 244 (simpel vold) Én gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 242 (grov vold)
TfK 2022.209 V	5	Knap 5 måneder	Ikke-personlige henvendelser	Én tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 245 (grov vold)
TfK 2022.98 V	20	Lidt over 2 måneder	Ikke-personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller ligeartet kriminalitet
TfK 2022.94 V	3	Cirka 11 dage	Ikke-personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller ligeartet kriminalitet
TfK 2019.982/2	1	Ingen periode	Ikke-personlig henvendelse	Én gang tidligere straffet for overtrædelse af tilhold, jf. § 21, stk. 1
TfK 2018.27 V	95	Cirka 7,5 måneder	To personlige henvendelser Resten ikke-personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller ligeartet kriminalitet
TfK 2017.628 V	1	Ingen periode	Ikke-personlig henvendelse	Én gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 216 (voldtægt)

BILAG 1: SKEMA OVER DOMME OM TILHOLDSLOVENS DAGÆLDENDE § 21, STK. 2

Domsnummer	Antallet af overtrædelser	Periodens varighed	Overtrædelsernes form (personlige/ikke-personlige henvendelser, forfølgelser eller overtrædelser af opholdsforbud)	Tidligere domme for samme eller lignende kriminalitet	Samtidig pådømmelse af øvrige lovovertrædelser
TfK 2021.272 V	32	Ca. 5 måneder	27 overtrædelser af tilhold: ti personlige henvendelser, ti ikke-personlige henvendelser og syv forfølgelser Fem overtrædelser af opholdsforbud	Én gang tidligere straffet for overtrædelser af tilhold, jf. § 21, stk. 1 To gange tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 264 (husfredskrænkelse)	Strfl §264 (husfredskrænkelse) Strfl § 264 b (uberettiget overvågning)
TfK 2020.301 V	Over 1.500	Ca. 7,5 måneder	Ikke-personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller lignende kriminalitet	Ingen øvrige lovovertrædelser
U 2019.2402 H	Ca. 500	Ca. 9 måneder	Ikke personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller lignende kriminalitet	Ingen øvrige lovovertrædelser
U 2019.1968 H	43	Ca. 11 måneder	16 overtrædelser af tilhold: fem personlige henvendelser og 11 forfølgelser 27 overtrædelser af opholdsforbud	Ikke tidligere straffet for samme eller lignende kriminalitet	Overtrædelser af straffeloven: Strfl § 266 (trusler) strfl § 291 (hærværk) Strfl § 276 (tyveri) Strfl § 252 (forsætlig fareforvoldelse) Særlovsovertrædelser: Våbenlovgivningen Dyreværnsloven Færdselsloven
TfK 2018.504 Ø	25	Ca. 2 måneder	24 ikke-personlige henvendelser og 1 personlig henvendelse	To gange tidligere straffet for overtrædelser af tilhold og stalking, jf. § 21, stk. 1 og stk. 2	Ingen øvrige lovovertrædelser

				Tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 266	
TfK 2017.607 Ø	Over 1.000	Ca. 7 måneder	Syv personlige henvendelser Resten ikke-personlige henvendelser	Otte gange tidligere straffet for overtrædelser af tilhold, jf. § 21, stk. 1 Fire gange tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 266 (trusler)	Strfl § 266 (trusler) Strfl § 124 (flugt fra fængsel mv.)
TfK 2017.456 Ø	Ukendt antal	Ca. 1 måned og 8 måneder	En personlig henvendelse. Resten ikke-personlige henvendelser	Fire gange tidligere straffet for overtrædelser af tilhold, jf. § 21, stk. 1 - forelå stalking i tre af dommene, jf. § 21, stk. 2 En gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 266 (trusler)	Ingen øvrige lovovertrædelser
TfK 2016.1312 V	Mindst 252	Ca. 2,5 måneder	18 forfølgelser Resten ikke-personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller lignende kriminalitet	Strfl § 266 (trusler) Forsøg på overtrædelse af strfl § 261, stk. 1 (frihedsberøvelse) og strfl § 260, jf. strfl § 21

DOM

afsagt den 13. april 2022

Rettens nr. 1612/2022
Politiets nr. 1900-84451-00228-22

Anklagemyndigheden
mod
T
cpr-nummer 160461-

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 9. marts 2022.

T er tiltalt for

1.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved på et ikke nærmere angivet tidspunkt i perioden fra den 24. maj 2021 ca. kl. 23.00 til den 25. maj 2021 ca. kl. 10.00 på ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, født den 5. september 2007, at have kastet en pose med en muslingeskal og slik ind i haven på adressen, hvor F1 befandt sig med sin farmor, hvorved tiltalte indirekte tog kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

2.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved den 14. juni 2021 ca. kl. 13.45 på ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, født den 5. september 2007, at have stået for enden af markvejen, da F1 kom cyklende fra skole, kigget på ham og kastet en pose fra sig indeholdende 250 kr., slik og en muslingeskal, hvorved tiltalte indirekte tog kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

3.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens §

242), jf. § 1, ved den 30. juni 2021 på et ikke nærmere angivet tidspunkt fra ca. kl. 08.00 til ca. kl. 10.00 på ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, født den 5. september 2007, at have kastet en pose med slik ind i haven på adressen, hvor F1 befandt sig, hvorved tiltalte indirekte tog kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

4.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved på et ikke nærmere angivet tidspunkt i perioden fra den 4. juli 2021 til den 9. juli 2021 ved ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, født den 5. september 2007, at have taget kontakt til A, der var venner med B og C, der gik på samme skole som F1, for at skabe en relation til A med henblik på at få A til senere at kontakte F1 for ham, idet han med A talte om F1 og tilholdet, ligesom tiltalte gav A 100 kr., hvilket alt reelt havde karakter af en – omend indirekte - kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

5.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved på et ikke nærmere angivet tidspunkt i perioden fra den 28. juli 2021 til den 3. august 2021 ved ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, at have kontaktet A, der var venner med B og C, der gik på samme skole som F1, og sagt til A, at han skulle tage kontakt til F1, så A og tiltalte kunne blive venner med F1 og de alle kunne mødes eller lignende, ligesom han gav A 50 kr., hvilket alt reelt havde karakter af en – omend indirekte - kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

6.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved den 4. august 2021 på et ikke nærmere angivet tidspunkt fra ca. 16.00 til ca. kl. 21.00 i ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, at have taget kontakt til A, der var venner med B og C, der gik på samme skole som F1, for at høre hvordan det gik med at tage kontakt til F1, ligesom han sagde, at A skulle finde F1 og tage kontakt til ham med henblik på, at de alle kunne være venner og mødes eller lignende, ligesom han gav A 50 kr., hvilket alt reelt

havde karakter af en – omend indirekte - kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik meddelt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

7.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved på ikke nærmere angivne tidspunkter i perioden fra den 1. november 2021 til den 23. november 2021 ud for ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, idet tiltalte i 5 tilfælde, umiddelbart efter F1 fik fri fra skole, cyklede ad ... i Slagelse og vinkede til F1, hvorved tiltalte fulgte efter F1 og tog kontakt til ham, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

8.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved den 24. november 2021 ca. kl. 13.40 ud for ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, idet tiltalte, umiddelbart efter F1 fik fri fra skole, cyklede ad ... Slagelse og flere gange vinkede til F1 og tog armen op for at gøre opmærksom på sig selv, hvorved tiltalte fulgte efter F1 og tog kontakt til ham, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

9.

overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, ved den 25. november 2021 ca. kl. 13.40 ud ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, idet tiltalte, umiddelbart efter af F1 fik fri fra skole, cyklede ad ... i Slagelse og flere gange vinkede til F1 og tog armen op for at gøre opmærksom på sig selv, hvorved tiltalte fulgte efter F1 og tog kontakt til ham, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

10.

stalking efter straffelovens § 242 og overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. § 1, ved den 9. januar 2022 ca. kl. 13.00 ud for ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, og på en

en måde der var egnet til at krænke F1s fred, at have vinket og sagt ”hej” til F1 eller lignende, imens tiltalte cyklede forbi F1, hvorved tiltalte tog kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

11.

stalking efter straffelovens § 242 og overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. § 1,

ved den 10. januar 2022 ca. kl. 10.00 ud for ... i Slagelse, som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1, og på en måde der var egnet til at krænke F1s fred, at have vinket til F1, da tiltalte kørte forbi ham i bil, hvorved tiltalte tog kontakt til F1, selvom tiltalte den 7. august 2019 fik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1 personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt.

12.

blufærdighedskrænkelser efter af straffelovens § 232, jf. 81

ved i perioden fra den 14. februar 2022 til den 21. februar 2022 som varetægtsfængslet i ..., ved uanstændigt forhold at have krænket blufærdigheden hos medindsatte F2, idet han skrev flere breve til F2, som han lagde under F2s pude i hans celle, hvori der bl.a. stod: ”Jeg ved godt hvad du trænger til (Det tør jeg ikke skrive)” og ”Du trænger virkelig til at ligge udstrakt på sengen, og bare få noget frækt massage med 10 finger, så du må overgi dig, og nyde det. Kg har også ca. 1000 kr. Du kan bare få de 500, jeg skal ikke bruge nogen men sig selv til jeg tør ik bare lægge dem til dig. Smukke unge” eller lignende, ligesom der i et af brevene var vedlagt penge, hvorefter han i perioden begyndte at følge efter F2 i arrestens lokaler, herunder i træningscenteret, hvor han observerede, iagttog og belurede F2 og rørte ham på skulderen, når de gik forbi hinanden, hvilket alt i sin helhed var egnet til krænke blufærdigheden hos F2.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængsel.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

F1 har taget forbehold om, at rejse krav vedrørende godtgørelse erstatning.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne D, F1, F2, E og G.

Forklaringer er lydoptaget og gengives ikke i dommen.

Der er afspillet videoafhøring af A foretaget den 15. september 2021.

Det er endvidere afspillet filoptagelser fra november 2021, der efter det oplyste er optaget af F1 og TV2 ØST.

Tiltalte er tidligere straffet

- ved dom af 3. juli 2019 for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, jf. § 225 og § 232, stk. 1, med fængsel i 9 måneder.
- ved bødevedtagelse af 24. september 2020 for overtrædelse af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. § 1, med bøde på 1.500 kr.
- ved ankedom af 17. august 2021 for overtrædelse af lov nr. 112 af 3. februar 2021 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. § 1, jf. til dels straffelovens § 89, med fængsel i 30 dage.

Af en retspsykiatrisk erklæring af 18. marts 2022 vedrørende tiltalte, fremgår blandt andet følgende:

"Konklusion

[Undtaget fra aktindsigt i medfør af retsplejelovens § 41 b, stk. 3. nr. 5.]

Observanden er herefter omfattet af straffelovens § 69, men man kan ikke, såfremt han findes skyldig, pege på nogen foranstaltning, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., til imødegåelse af en formodentlig høj risiko for fremtidig ligeartet kriminalitet, som mere formålstjenlig end straf."

Tiltalte har under sagen været frihedsberøvet fra den 13. januar 2022.

Rettens begrundelse og afgørelse

Forhold 1-3:

Navnlig efter den forklaring, der er afgivet af F1 finder retten det bevist, at tiltalte på det i forhold 2 anførte sted og tidspunkt kastede effekter og penge som angivet i dette forhold til F1

Efter de foreliggende oplysninger, og da der i forhold 1-3 er anvendt ganske samme fremgangsmåde og kastet tilsvarende effekter på steder, hvor F1 opholdt sig på de angivne tidspunkter, finder retten det bevist, at tiltalte tillige er skyldig forhold 1 og forhold 3

Forhold 4-6:

Navnlig efter den sikre og troværdige forklaring, der er afgivet af A er det bevist, at tiltalte som angivet i anklageskriftets forhold 4-6 henvendte sig til A, og at det skete med den hensigt, at opnå kontakt til F1. Retten finder det derfor bevist, at tiltalte er skyldig i disse forhold.

Forhold 7 og forhold 9:

Efter bevisførelsen, herunder navnlig de forklaringer, der er afgivet af F1 og D samt de foreviste filmoptagelser, er det bevist, at tiltalte er skyldig i dette forhold.

Forhold 8:

Efter bevisførelsen lægger retten til grund at tiltalte cyklede på den omhandlede strækning på det i dette forhold angivne tidspunkt. Uanset at tidspunktet, der efter det oplyste nøje svarer til det tidspunkt, hvor F1 kunne forventes, at være på vej hjem fra skole, finder retten ikke med den til domfældelse fornødne sikkerhed at kunne anse tiltalte for at have været i nærheden af F1 eller taget kontakt til denne i et omfang der udgør en overtrædelse af tilholdet. Tiltalte frifindes derfor for tiltalen i forhold 8.

Forhold 10-11:

Efter de forklaringer, der er afgivet af F1 og D er det bevist, at tiltalte vinkede til F1 som beskrevet i anklageskriftets forhold 10 -11.

Straffelovens § 242, er indført ved lov nr. 2600 af 28. december 2021, der trådte i kraft den 1. januar 2022. Af bestemmelsens forarbejder fremgår blandt andet andet følgende:

"...

Udtrykket "på anden måde chikanere" skal forstås bredt og kan omfatte alle typer af handlinger, herunder fysiske ageren og forskellige former for kommunikation.

[...]

Der kan således også være tale om almindelig, dagligdagsadfærd, der imidlertid på baggrund af en samlet vurdering, herunder særligt gerningspersonens og forurettedes forudgående relation og adfærden hyppighed, antager karakter af chikane.

..."

På denne baggrund og navnlig henset til tiltaltes og F1S forudgående relation, finder retten det bevist, at tiltalte, i disse forhold, er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 242, og lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. § 1.

Forhold 12:

Efter den forklaring der er afgivet af F2 og det under sagen fremlagte brev fra tiltalte til F2, findes det bevist, at tiltalte er skyldig i forhold 12.

Som følge af det anførte er det bevist, at tiltalte har overtrådt lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2, (nu straffelovens § 242), jf. § 1, samt straffelovens § 232, og § 242.

Efter indholdet af den retspsykiatriske erklæring af 18. marts 2022 finder retten, at tiltalte på gerningstidspunkterne befandt sig i en tilstand, der var omfattet af straffelovens § 69. Efter erklæringen og det i øvrigt oplyste kan der dog ikke, at der kan peges foranstaltninger, der er mere formålstjenlige end at idømme straf.

Straffen fastsættes derfor til fængsel i 9 måneder, jf. lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2, (nu straffelovens § 242), jf. § 1 og straffelovens § 232, jf. § 81, nr. 12 og § 242.

Retten har navnlig lagt vægt på, at tiltalte flere gange tidligere er straffet for ganske ligeartede forhold, og at tiltalte endvidere tidligere er straffet for forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, jf. § 225 og § 232, stk. 1, begået mod F1.

Thi kendes for ret:

Tiltalte, T, skal straffes med fængsel i 9 måneder.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Bo Rasmussen
dommer

/smj

Udskrift af dombogen**D O M**

afsagt den 11. april 2022

Retten nr. C9-3713/2022

Politiets nr. 0700-73232-00004-22

Anklagemyndigheden
mod

Tiltalte

cpr-nummer

Denne sag er behandlet som tilståelsessag.

Retsmødebegæring er modtaget den 11. april 2022.

Tiltalte er tiltalt for overtrædelse af

stalking efter straffelovens § 242, og trusler efter straffelovens § 266,
ved i perioden fra den 12. februar 2022 til den 4. april 2022, efter han den 3.
februar 2022 var blevet orienteret om, at politiet havde ophævet et tilhold
mod at kontakte **Forurettede**, og uanset at han den 18. februar 2022
blev orienteret af politiet om, at **Forurettede** på ny havde søgt tilhold
imod ham, gentagne gange at have krænket **Forurettedes** fred ved
systematisk og vedvarende direkte og indirekte at have kontaktet
Forurettede, hvorved han forfulgte og chikanerede hende, idet han kontaktede
Forurettede ved:

- I perioden fra den 12. februar til den 4. april 2022 311 gange
kontaktede **Forurettede**, idet han enten ringede op til og efterlod
telefonsvarerbeskeder til **Forurettede**, hvor han blandt andet kaldte
hende en junkie samt ved flere tilfælde udtalte trusler som: "Det kommer til
at ramme dig", "Jeg vil hævne mig", "Du er advaret", "Der kommer hævn",
"Jeg får min hævn", "Det siger bang, og så er det farvel", at han ikke
stopper, før han får hævn, at **Forurettede** "skulle kigge sig over
skulderen", og at hendes manglende svar ville få konsekvenser, som hun
senere ville finde ud af, eller lignende, alt egnet til at fremkalde alvorlig
frygt for sit eget eller andres liv, helbred eller velfærd, ligesom han
fremsendte uønskede e-mail til **Forurettede**,

- I perioden fra den 12. februar til den 3. april 2022 82 gange kontaktede
Forurettede indirekte, idet han til sin og **Forurettedes** 13-årige
søn **Barn 1** sendte 74 sms-beskeder, efterlod 7 telefonsvarerbeskeder og
fremsendte 1 lydoptagelse, hvor han omtalte **Forurettede** truende eller

nedladende.

- Den 12. februar 2022 2 gange kontaktede [Forurettede] indirekte, idet han sendte 2 sms-beskeder til [Forurettedes] venner [Ven 1] og [Ven 2] vedrørende [Forurettede],
- I perioden fra den 14. til den 17. februar 2022 4 gange kontaktede [Forurettede] indirekte, idet han ringede op til sin og [Forurettedes] fælles datter [Barn 2] og efterlod telefonsvarerbeskeder, hvor han omtalte [Forurettede] truende eller nedladende,
- Den 17. februar 2022 25 gange kontaktede [Forurettede] indirekte, idet han efterlod 5 telefonsvarerbeskeder og sendte 20 sms-beskeder til sin og [Forurettedes] søn [Barn 3] vedrørende [Forurettede],
- Den 17. februar 2022 2 gange kontaktede [Forurettede] indirekte, idet han sendte 2 beskeder til [Forurettedes] veninde [Ven 3] vedrørende [Forurettede],

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Tiltalte har erkendt sig skyldig.

Sagens oplysninger

Tiltalte, [Tiltalte], har forklaret blandt andet, at han fra den 12. februar 2022 godt var klar over, at [Forurettede] ikke ønskede at han kontaktede hende, idet hun ikke svarede på hans henvendelser. Han er godt klar over, at hans henvendelser kunne virke truende på hende.

Tiltalte er tidligere straffet ved dom af 28. august 2020 med fængsel i 3 måneder for trusler og overtrædelser af tilhold. Straffen blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste og en prøvetid på 1 år. Samfundstjenesten er udført.

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret, at han bor i et rækkehus i []. Han er uddannet []. Siden 2009 har han været ansat i [] som []. I sin ungdom var han professionel [].

Tiltalte har under denne sag været frihedsberøvet fra den 5. april 2022.

Rettens begrundelse og afgørelse

Tiltalte har uden forbehold erkendt sig skyldig. Tilståelsen støttes af de

oplysninger, der i øvrigt foreligger. Det er derfor bevist, at tiltalte er skyldig.

Straffen fastsættes til fængsel i 5 måneder, jf. straffelovens § 242 og § 266.

Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på omfanget og karakteren af tiltaltes henvendelser til forurettede, som var egnede til at virke truende. Der er endvidere henset til tiltaltes forstraf for lignende kriminalitet, samt det meget hurtige recidiv.

Thi kendes for ret:

Tiltalte skal straffes med fængsel i 5 måneder.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Henrik Munkholm

dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Glostrup, den 19. maj 2022

Catharina Viekær

Retsassistent

BILAG 4: SKEMA OVER DOMME OM STRAFFELOVENS § 242

Domsnummer/- navn	Antallet af overtrædelser	Periodens varighed	Overtrædelsernes form (personlige/ikke- personlige henvendelser, forfølgelser eller overtrædelser af opholdsforbud)	Tidligere domme for samme eller ligeartet kriminalitet	Samtidig pådømmelse af øvrige lovovertrædelser
U 2023.2069 V	260-270	Ca. 1 måned	Ikke-personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller ligeartet kriminalitet	Ingen øvrige lovovertrædelser
TfK 2023.152 V	Ukendt	Ca. 2 måneder	En forfølgelse To personlige henvendelser Ukendt antal ikke- personlige henvendelser	Ikke tidligere straffet for samme eller ligeartet kriminalitet	I alt 14 øvrige straffelovs- overtrædelser (som var en del af stalkingen): To overtrædelser af strfl § 181, stk. 1 (brandstiftelse) Seks overtrædelser af strfl § 291, stk. 1 (hærværk) Fire overtrædelser af strfl § 266 (trusler) To overtrædelser af strfl § 264, stk. 1 (husfredskrænkelse)
TfK 2023.89 Ø	235	Ca. 16 dage	To personlige henvendelser (udgjorde også overtrædelser af opholdsforbud) 233 ikke-personlige henvendelser	To gange tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 266 (trusler) En gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 244 (simpel vold) En gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 264, stk. 1 (husfredskrænkelse)	Størstedelen af fredskrænkelserne udgjorde overtrædelser af tilhold, jf. tilholdslovens § 21, stk. 1 Overtrædelse af strfl § 266 (trusler) Overtrædelse af strfl § 244 (simpel vold)

Næstved- dommen	14	Ca. 7,5 måneder	11 personlige henvendelser Tre ikke-personlige henvendelser	En gang tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 216, stk. 2 (voldtægt af mindreårig) To gange tidligere straffet for overtrædelser af tilhold, jf. § 21, stk. 1	De 14 fredskrænkelser udgjorde tillige overtrædelser af tilhold, jf. tilholdslovens § 21, stk. 1 Overtrædelse af strfl § 232 (blufærdighedskrænkelser)
Glostrup- dommen	426	Ca. 2 måneder	Ikke-personlige henvendelser	Tidligere straffet for overtrædelser af tilhold, jf. § 21 Tidligere straffet for overtrædelse af strfl § 266 (det præcise antal af tidligere domme er ikke oplyst)	Overtrædelse af strfl § 266 (trusler)